

PANORAMA

Onder redactie van

Mr. PHOA LIONG GIE.

Vaste medewerkers: Mr. Amir Sjarifoeddin, Mr. Muhamad Yamin, Lien Koen Hian,
Sanoesi Pane en vele anderen.

Abonnementsprijs: Een gulden per maand.

Bureau:
STADHUISPLEIN 41, BATAVIA.

9 OCTOBER 1937

JAARGANG XI No. 41

INHOUD.

Rondblik.

Sprokkelingen:

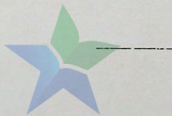
Oost en West.
De leugenverklikker.
De bril weerspiegelt den tijd.

Actueele foto's.

Het Rijk Der Vrouw.

Kort Verhaal.

Illustraties.

Rondlelik

Over eenige dagen zal het zes en twintig jaren geleden zijn dat China haar republikeinsche regeringsvorm heeft gekregen.

Den tienden October zal het voor den zes en twintigsten keer zijn dat men de Wuchangdag viert, doch ditmaal zal er in de harten onzer landgenooten geen vreugde zijn, geen blijdschap zal er heerschen, want dag in dag uit worden zij eraan herinnerd dat Japan bezig is heele deelen van het vaderland plat te schieten.

Wuchangdag! De dag der Victorie!

Doch alvorens te zoover was dat men spreken kon van het uur der victorie, had er in China een gigantische worsteling plaats gehad tusschen de menschen die de republiek wenschten en de aanhangers van het oude regime, de Manchu-dynastie.

Het was onder de corrupte regeering der laatste Manchu's dat de Wuchang-opstand in 1911 uitbrak. Voordien waren de revoluties legio, doch geen een was zoo geslaagd als die te Wuchang.

De directe aanleiding van de Wuchang-opstand was, zooals men het zich wellicht nog herinnert, een spoorwegkweslie. Voor den aanleg van twee spoorwegen, te weten: een die zou loopen van Hankow naar het zuiden naar Canton en een naar het Westen, naar de hoofdstad van de provincie Szechwan, Chengtu werd een financiële overeenkomst tusschen Chineezeeen en een groep buitenlandsche bankiers bestaande uit Amerikanen, Britten, Franschen en Duitschers, de zoogenamde Hukwang-overeenkomst, gesloten. De regeering te Peking echter wilde deze spoorwegen nationaliseeren en verwekte daardoor ontevredenheid. De zaak wist men in der minne te schikken in dien zin, dat de president van het bestuur der directeuren door de Peking-regeering werd benoemd. Doch de keuze der regeering bleek geen gelukkige te zijn. Van de 11.000.000 taels verloor deze man 7.000.000 aan rubberspeculaties. Begrijpelijk dat de betrokkenen daarover allerminst te spreken waren. Tot overmaat van ramp was het constructiewerk absoluut verwaarloosd. Op 18 Augustus kreeg Peking een ultimatum gezonden en onder de bedrijven door braken in verschillende steden opstootjes uit. Eenige officieren werden gemolesteerd en de leiders der spoorwegen werden gearresteerd. Ontevreden boeren die gewapend waren en die de onderkoning wilden spreken wer-

den, nadat zij erin toegestemd hadden hun wapenen neer te gooien, pardoos neergeschoten. De revolutie in Szechuan ontbrandde en Tuanfang werd naar het oproerige gebied gezonden. Deze bevelhebber was in feite geen militair en voordat hij de plaats van bestemming bereikte begonnen de troepen te Wuchang te muiten. Zijn troepen vernamen dit nieuws en Tuanfang werd gedood.

Wuchang viel na slechts een paar uren treffen en binnen de honderd dagen was de revolutie in China een fait accompli. Met het omverwerpen van het Manchu-regime werd de republiek uitgeroepen en op 1 Januari 1912 werd dr. Sun Yatsen benoemd tot voorlicopig president van de Chinese republiek.

Eerst in 1927 kon men pas goed spreken van een nationalistische regeering. Wij gelooven niet dat het noodig is om de periode van 1911-1927 te bespreken. Alle Chineezeeen die eenigszins belang stellen in China's politieke aangelegenheden weten in groote trekken wat er alzoo is geschied.

De grimmige vastberadenheid der Chineezeeen van heden is zeer wel te verklaren indien men nagaat hoeveel China in al die jaren te verduren heeft. Zonder de diepe ellende en de vernederingen zou de eenheid van tegenwoordig nog niet die hoogte hebben bereikt zooals ze heden ten dage is geworden. Doch de wil om den aanrand terug te drijven is er en die morele kracht blijkt van zeer groote waarde te zijn tegenover de zoo veel beter uitgerusten vijand. Keer op keer werden de aanvallen der Japanners in het Shanghai-sector teruggeslagen, honderden Japansche soldaten worden weggeemaaid. Slechts na een intensief bombardement, dat op den langen duur ondragelijk wordt voor het Chineesche leger, zal de Japanners crisis slagen een bres te maken in de tweede defensie-linie der Chineezeeen. Doch zoover is het nog niet en nog steeds houden de Chineezeeen stand na een hevige bombardement van bijna een week. De laatste telegrammen meldden ons dat de slag van heden in het Shanghai-district slechts vergeleken kan worden met de slag in den wereldoorlog aan de Somme.

Na eerst de Chineezeeen te hebben beschuldigd dat zij gifgassen in den strijd gebruiken zijn de Japanners nu ertoe overgegaan om die gevaarlijke gassen in de omgeving van Shanghai te gebruiken. Het onderzoek naar de waarheid van deze berichten is nog gaande doch China heeft reeds bij den

Volkenbond zich beklaagd over het gebruikmaken door Japan van die vergiftige gassen. Ongetwijfeld zal het aanvallen van een bevriende natie met gifgassen door Italië ook goedgekeurd worden. Immers op dezelfde wijze als Japan heeft Italië de beschaving in Ethiopië gebracht. Als Japan samen wil werken met China middels geweld zal dit voor Italië ook een natuurlijke weg zijn en ondanks de afkeuring van de rest van de wereld blijft Italië eerlijk en beweerde dat Japan slechts door zijn een volgende van Mars te toonen China tot rede kan brengen.

Duitsland die een bloeiende handel drijft met China durft zoover niet te gaan. De Duitse pers is integendeel in den laatsten tijd overstag gegaan en heeft een ander geluid laten hooren. Waar zij eerst niets anders dan de zonen van Nippon gehemeld heeft weet zij nu haar lezers te melden dat het Chineesche leger tot verrassende dingen in staat is. Ook deze verandering heeft ongetwijfeld haar internationale betekenis in de politieke wereld. Het zou ons niet verwonderen indien Duitsland door deze verandering in haar houding ten opzichte van de situatie in Oost-Azië de voordeelige zijde zeer wel inziet. Het zijn Engeland en Amerika die het optreden van Japan niet felst becritiseeren en alhoewel Duitsland niet spreekt van onmenselijke Japansche daden en sadistische vernietigingswoede prijst zij toch maar het Chineesche leger. Engeland gunstig te stemmen, terwijl zij door allerlei moeilijkheden wordt beziggehouden is een zeer verstandige politiek. Misschien dat Engeland ertoe zal overgaan om iets toe te geven aan de koloniale eisch van Duitsland.

Welke waarde de sensationeele rede van president Roosevelt heeft is nu nog moeilijk te beoordeelen. Misschien blijft het slechts bij een heftige afkeuring om het publiek tevreden te stellen. President Roosevelt is ertoe overgegaan om in het algemeen zonder een naam te noemen het onmenselijk optreden van een aanvallers in vredes-tijd af te keuren nadat in zijn land de publieke opinie op zeer duidelijke wijze gevraagd heeft om deze afkeuring. En na deze rede zal het Amerikaanse publiek zich weer lekker voelen. Het heeft de onmenselijke daad van den aanvallers gelaakt, het kan blijven behooren tot de staten die als leden hebben fatsoenlijke menschen. Verder dan dit menschelijk tooneeltje zullen de Vereenigde Staten wellicht niet gaan. De pacifisten en het groot-kapitaal spreken daar een hartig woordje mee.

De positie van Engeland wordt met den dag moeilijker. Nog is het Middellandsche zee-

probleem niet geregeld kunnen worden of de situatie in het Verre Oosten vroeg de volle aandacht van het Britsche Imperium en alsof dit nog niet genoeg was, begon de situatie in Palestina weer acuter te worden. Ditmaal heeft de Britsche Regeering korte metten gemaakt met de agitatoren en ze op een oorlogsschip gezet. Doch daarmee is de kwestie nog niet afgelopen, ontevredenheid blijft heerschen in Palestina en het zal nog moeten blijken wat Palestina voor Engeland waard is in verband met de moeilijkheden die Engeland elders ondervindt.

Zoolang Italië de levensweg van Engeland bedreigt, zoolang zal Engeland geen interventie kunnen verleen in China's zaak. En dat ziet generaal Chiang Kai-shek zeer goed in. In zijn rede op de Wuchangdag heeft China's eerste man weder daarop gezinspeeld. De Chineezzen hoeven geen steun te verwachten van buitenaf, zij moeten zelf hun eigen land op de meest volkomen wijze dienen. En van wie anders zou China steun kunnen verwachten dan van de landen die de meeste belangen hebben in het Verre Oosten? Engeland worst voorloopig te veel beziggehouden in Europa zoodat ze in de situatie van het Verre Oosten niet ingrijpend te werk kan gaan. Italië immers is bezig groote hoeveelheden troepen te verplaatsen. Men vermoedt naar Lybie en wij vragen ons af waarvoor dit alles dient. Omdat er in Ethiopie een guerilla-oorlog is uitgebroken? Waarom dan naar Lybie gezonden?

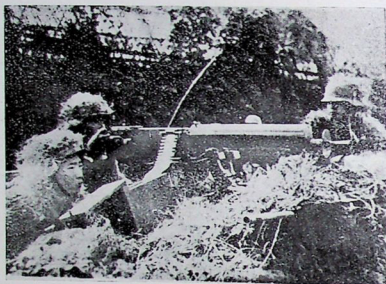
Ook de Spaansche kwestie begint nu weder veel aandacht te vragen. Ondanks alle moeite van Engelse zijde blijft die kwestie onopgelost en we vreezen dat het uiteindelijk resultaat wel een formeelen oorlog zal zijn.

De situatie in Europa hangt dus onverbrekelijk samen met die van het Verre Oosten en als het uiteindelijk resultaat een oorlog is, dan zal men in de naaste toekomst gevoeglijk kunnen spreken van een echten wereldoorlog.

Het boycot tegen Japan neemt steeds grootere afmetingen aan, doch of het zoodanig kan zijn dat het Japan dwingt den strijd op te geven betwijfelen wij ten zeerste. De kapitalisten zijn niet zoo erg hapig om Japan te boycotten, althans de kapitalisten van die landen die een groote export hebben naar Japan. En bovendien zijn er verschillende landen die niet aan dat boycot wenschen deel te nemen. Genoemd worden de Zuid-Amerikaansche staten, Italië en Duitsland. Is dit waar dan zal een boycot tegen Japan nooit effectief zijn en zal Nippon in staat blijven China overal plat te schieten waar de Chineesche verdediging bijna

niets te beweren heeft. Wel opvallend is hoër, dat men in den laatsten tijd geen berichten meer ontvangen heeft van neutrale bronnen omtrent Japansche bombardementen op open Chineesche steden. Tot zoover heeft de wereldafkeuring haar effect en veeleer hooren wij dat de militaire kliek in Japan het aan den stok heeft met de regering. Het is niet meer dan natuurlijk, waar de militaire kliek alles en alles er op zetten om China op de

knieën te leggen. Wat het resultaat zal zijn van deze herte hebben we kalm af te wachten. Minder begrijpelijk voor ons is de animositeit tusschen de Japansche marine en het leger in de Shanghai-omgeving. Noodig lijkt het ons niet, doch de Japanners zullen het wel beter weten en we gelooven dat de Chineezzen al dit gede zeer geslaagd zullen vinden!

Een Chineesch mitrailleur'snest.

Chineesche soldaten op uitkijk in het Shanghai-front.

De Chineezzen weten stelling te nemen.

Oost en West.

door

PROF. G. GRONGGRIJP

I

Aan de hieronder volgende poging om de karakteristieke verschillen tusschen Oost en West in een kort bestek saam te vatten, wil ik vooraf laten gaan de opmerking, dat, natuurlijk, de Oosterlingen menschen zijn zocals wij. Zij kennen het onderscheid tusschen goed en kwaad, evenals wij. Deugden als onbaatzuchtigheid, moed, oprechtheid, trouw, vereeren zij juist zocals wij, en hun tegendeelen noemen ook zij ondeugen. Zij hebben hun beschavingen, dikwijls zeer hoog ontwikkelde, en 't beschavingen, dat die met de onze gemeen moeten hebben alle kenmerken, die aan elke beschaving eigen zijn.

Dit alles spreekt vanzelf, maar het wordt hier toch nog even gezegd, om te voorkomen, dat men zou denken dat ik, wanneer ik over de verschillen tusschen Oost en West ga spreken, daarmee bedoelen zou, dat die verschillen absoluut zouden zijn. Ik ken geen absolute verschillen tusschen het eene volk en het andere, om de eenvoudige reden, dat het absolute niet bestaat in dit ondermaansche, dus ook geen absoluut verschil. Ook is het duidelijk, dat ik niet in staat zal zijn de groote en interessante verschillen ter sprake te brengen die tusschen de eene en de andere Oostersche groote beschaving bestaan.

Ik moet mij er toe bepalen alieen die lijnen van ons vraagstuk te teekenen, die ik als de wezenlijkste meen te moeten beschouwen.

Men heeft vooral vroeger, toen zeker evolutionisme hoogtij vierde in de sociale wetenschappen, het zoo dikwijls zoo voorgesteld dat allerlei, hooger en lager ontwikkelde volken van de buiten-Europeesche cultuurkring in wezen dezelfde fazen der ontwikkelingsgeschiedenis van de beschaving hadden te doorloopen als wij hadden doorleefd. Wij waren, natuurlijk, het verst gevorderd en zij stonden eenvoudig een of meer sporten lager op de ladder. Maar er was een ladder, een ontwikkelingsschema voor allen. Deze voorstelling wordt geukkig, niet meer verdedigd. Men erkent dat verschillende volken verschillende wegen kunnen inslaan. Men erkent ook, dat het zeer gewaagd is om globaal te zeggen, dat het eene volk zooveel hooger ontwikkeld is dan het andere, omdat het zeer goed moge-

lijk is, dat een Oostersch volk in sommige cultuurgoederen excelleert boven ons, in andere niet. Moeilijk en gevaarlijk is het dan ook om kortweg, zonder zeer diepgaand onderzoek en zonder deugdelijk criterium van hoog of laag ontwikkelde beschaving, te oordeelen dat het eene cultuurvolk hooger ontwikkeld is dan het andere. In de laatste tijd heeft men deze moeilijkheden vaak zoo opgelost, dat men eenvoudig zegt, dat men niet op goede gronden kan beweren, dat het eene cultuurvolk hooger ontwikkeld is dan het andere. De Javaansche beschaving b. v. is anders dan de onze, maar zou niet op lager peil staan. Ja, sommige gaan zelfs zoover, dat zij ontkennen, dat b. v. Australische wilden een minder ontwikkeld cultuurbezit zouden hebben dan wij, en zij wijzen dan op de ingewikkelde sociale en familiesysteem dezer wilden. Ik heb alle eerbied voor de bescheidenheid van deze moderne ethnologen, maar eenvoudig te ontkennen dat onze beschaving hooger ontwikkeld zou zijn en rijker dan die van eenig natuervolk, dat gaat toch te ver, en is alleen te verklaren omdat de betreffende geleerde zich nooit een eenigszins volledige voorstelling heeft gemaakt van de inhoud en wordt mede een drager te zijn.

Difinjeeren wij beschaving op ouderwetsche manier als heerschappij van de geest over de stof, dan is het in beginsel mogelijk, zij het ook zeer moeilijk, om uit te maken of het een of ander cultuurgoed van een volk een hooger of lager heerschappij van de geest over de stof (t. w. van dat cultuurgoed) representeert dan het overeenkomstige cultuurgoed van een ander volk. En zoo kan men doen voor alle cultuurgoederen der beide volken. Soms is het oordeel gemakkelijk, omdat de verschillen groot zijn en gemakkelijk te constateeren, soms moeilijk of zelfs onmogelijk, maar in beginsel heeft men in de gegeven definitie een criterium en is een oordeel mogelijk over meer of minder hooger of lager beschaving.

Zoo ben ik b. v. overtuigd dat reeds een oppervlakkig onderzoek zoo aantoonen, dat de Javaansche danskunst een veel hooger cultuurgoed is dan de Nederlandsche, dat wil in overeenstemming met onze definitie zeggen, dat de eerste veel meer, door jarenlange oefening te verkrijgen, heerschappij van

de geest over de „stof” van deze kunst — dat zijn lichamelijke bewegingen — representeert dan de laatste. Ik ben overtuigd dat de Javaansche omgangsvormen fijner en hooger ontwikkeld zijn dan de Nederlandsche; overtuigd, dat het Javaansche volk de kunst verstaat, op voornameer wijze een feest te vieren dan het Nederlandsche — en dit is zeer belangrijk voor een oordeel over de cultuur van een volk. En toch ben ik er van overtuigd, dat een oppartijdig en de geheele cultuur omvattend oordeel zou moeten concludeeren, dat de Nederlandsche beschaving hooger staat en rijker is dan de Javaansche — en de Javanen zijn geen natuurvolk.

Gelukking behoeven wij hier zulke oordeelen niet te geven en niet op uitvoerig ontwikkelde redenen te doen steunen. Ook is het, in het kader van deze verhandeling, niet noodig te onderscheiden tusschen cultuur in objectieve zin (waarvoor onze definitie geldt) en cultuur in subjectieve zin (dat is de mate, waarin wij persoonlijk tot geestelijke ontwikkeling zijn gekomen door veelvuldige en innige aanraking met de cultuurgoederen). Evenmin is het noodig, ons hier af te vragen of „een” cultuur nog iets meer en iets anders is dan de som der in haar te vinden cultuurgoederen (In een bepaalde cultuur wordt de heerschappij van de geest over de stof gehandhaafd met behulp van een klein aantal categoriën, grondbegrippen, geestelijke waarden en moreele vormen — wij kunnen hier in de eerste plaats aan de Tien Geboden denken — die ten deele religieus gesnactionneerd zijn. De algemeene, uitdrukkelijke of stilzwijgende, eerbiediging dezer categoriën maakt de cultuur tot een „eenheid” en houdt haar sterk. Tast twijfel aan de waarde der categoriën groote kringen aan, dan is de cultuur in gevaar). En ten slotte behoeven wij in het kader van dit stuk niet te onderscheiden tusschen „geestelijke” en „materielele cultuur. De reden, dat wij toch het cultuurbegrip ter sprake gebracht hebben en zelfs gedefinieerd, is dat men bijna nooit een definitie van dit begrip geeft, hetgeen vaak tot verwarring aanleiding geeft. Naar aanleiding van de veel gemaakte onderscheiding tusschen „geestelijke” en „materielele cultuur” moet hier nog opgemerkt worden, dat men natuurlijk deze begrippen desgewenscht kan onderscheiden: wij kunnen zooveel cultuurbegrippen onderscheiden als wij willen en die begrippen definiëren zooals wij willen. Soms is de onderscheiding tusschen geestelijke en materielele cultuur vruchtbaar, soms niet. Voor ons is het niet noodig en zelfs niet wenschelijk de onderscheiding te maken. In elk geval is het voor het goed begrip van het volgende van belang zich te realiseeren, dat geen „materielele”

cultuur mogelijk is zonder „geestelijke” cultuur. Een Kruppkanon is een stukje materielele cultuur, evenals de Javaansche kris. Geen van de twee, kanon en kris, zijn mogelijk zonder „geestelijke” cultuur. Een verschil tusschen beide is, dat het kanon een wapen is, en misschien nog prestige of machtsteeken), terwijl de kris wapen plus kunstvoorwerp, misschien, nog uiting van magisch-animistisch geloof kan zijn, in overeenstemming met het feit, dat wij in minder ontwikkelde beschavingen vaak ongedifferentieerd vinden wat in hooger ontwikkelde gedifferentieerd is. Wat hiervan zij, een kanon is evengoed uiting van cultuur als een kris of een schoon beeldhouwwerk, en vast staat dat het Kruppkanon een veel grooter heerschappij van de geest over de stof representeert dan de kris.

De voorestaande opmerkingen waren noodig, omdat in hetgeen volgt telkens van technische sprake zal zijn. En nu zijn er duizenden, die er niets op tegen zullen hebben de kris als uiting van cultuur te laten gelden. Zoodra men dat echter van onze Westersche materielele cultuurgoederen wil doen, en vooral van zooiets naars als een Kruppkanon, dan weigeren zij de consequentie te aanvaarden, dat cultuur nu eenmaal iets anders is dan deugd (hoe onontbeerlijk de deugd ook voor het behoud der cultuur moge zijn!) Cultuur is heerschappij van de geest over de stof en kan evenals elke heerschappij, ten goede of ten kwade worden aangewend. Zooals ook het kanon.

II

Nadat we met bovenstaande opmerking de kans op misverstand zooveel mogelijk uit de weg geruimd hebben, moeten wij nu eerst een overzicht geven van de begrippen en begrippenparen, waarmede men de verschillen tusschen Oost en West heeft gekarakteriseerd.

Een paar eenvoudige termen, waarmede men het verschil tusschen de gezindheid van het Oosten en die van het Westen wel heeft aangeduid, zijn droom en daad.

Een ander begrippenpaar ter aanduiding van het verschil is dat van den homo divins en den homo faber. Homo divins is de mensch die naar koddelijke ingevingen luistert, in ruimere zin de mensch die tot overpeinzing van het goddelijke geneigd is, in ondersheid met den homo faber, d. i. de mensch die werktuigen maakt en gebruikt.

Een derde begrippenpaar is dat van statisch en dynamisch. Met statisch duidt men aan een toestand of een maatschappij, die in wezen onveranderlijk zijn; met dynamisch bedoelt men: aan groote en wezenlijke veranderingen onderhevig

DROOM EN DAAD.

Het Oosten meer tof de droom, tot beschouwing overpeinzing geneigd zijn; het Westen tot de daad. In overeenstemming daarmede zou de wijsheid van het Oosten geneigd zijn het menschenleven op te vatten als een droom, terwijl het Westen werkelijkheid en menschenleven meer als activiteit en daad ziet. Kory Towska heeft het laatste aardig berijmd in de volgende gedichtjes:

Weisheit des Morgenlandes.
Menschenthat ist wie ein Traum,
Wie eine Palme am Wüstensaum;
Fältnis wird an die Wurzel greifen
Ehe am Stamm die dateln reifen.

Weisheit des Abenlandes.
Vertrau der Erde deine Saat
Nur ohne langes Säumen;
Im Kern der Welt da steckt die That,
Verflucht ist alles Träumen!

Maar is dit verschil vol te houden? De historicus zal dat niet durven doen. De geschiedenis der Oostersche volken is even vol van daden als de onze. Ik herinner hier slechts aan de Mongolenstormen, die over heel Azië en een deel van Europa gingen, en aan de ontzaglijke activiteit van de eerste Moslimsche volken. Inderdaad kan ons de geschiedenis van elk groot Oostersch volk leeren, dat Azië niet minder door oorlogen en krijgstochten is geteisterd dan Europa. — Men zou echter kunnen meenen, dat het in het dagelijksch leven is dat wij ons meer tot activiteit geneigd toonen dan de Oosterling. Ik geloof dat wij evengoed als hij de rust, de verpoozing en verstrooing na de sleur van de alledaagsche arbeid kunnen waardeeren als hij. Wie, die een gezonde ziel heeft weten te bewaren, kan niet genieten van het vrijelijk laten dromen en dwalen van zijn gedachten, zooals de Oosterling dat kan? Als er in de sfeer van de dagelijksche arbeid enig verschil tusschen Oost en West is op te merken, zou het alleen dit zijn, dat wij de regelmatige activiteit ons hebben moeten aanwennen en in het Oosten misschien nog iets meer de onregelmatige activiteit wordt aangetroffen, een verschil dat de socioloog Vierkandt heeft aangeduid als dat tusschen „organisierte” en „spielende energie”. Maar dit is geen eigenlijk verschil tusschen Oost en West en is ook door Vierkandt niet als zoodanig gesteld. Het is een verschil tusschen de kenmerken van de arbeid bij cultuur- en natuurvolken. Ook de Oostersche volken moeten zich de harde, regelmatige arbeid ter wille van het dagelijksch brood getroosten,

zijn. Het spreekt vanzelf, dat al wat leeft verandert, en in een levende maatschappij zal dus allerlei veranderen. al ware het alleen omdat elk geslacht voor een nieuw zal moeten plaats maken. Wanneer echter elke periode, die een samenleving doorleeft, in wezen een herhaling is van de vorige, zal men niet aarzelen zulk een maatschappij als statisch te karakteriseeren, en dit doet men — ter onderscheiding van een sterk en snel veranderende maatschappij als de onze — ook als de groote en meer wezenlijke veranderingen zoo langzaam plaatsgrijpen, dat het algemeen beeld der beoelde samenleving door de eeuwen heen in sterke mate aan zichzelf gelijk blijft.

Voorts heeft men er vaak op gewezen dat het Oosten in wezen stadloos platteland is, terwijl de beschaving der meeste West-Europeesche en ook van enkele Midden-Europeesche volken gekarakteriseerd kan worden als een stedelijke cultuur.

In verband hiermede staat, dat men herhaaldelijk heeft gewezen op het feit, dat bijna overal in het Oosten de groepsgezindheid zoo sterk ontwikkeld is. De mensch voelt zich daar veel meer dan hier als lid van zijn familie, grootfamilie, clan, kaste of dorp. Het familiebelang overheerscht daar het individueele. In het Westen daarentegen vindt men veel meer individualisme, in goede en slechte zin. Heeft men individualisme in de goede zin des woords op het oog, dan kan men het best spreken van ontwikkeling der persoonlijkheid.

In nauw verband met het voorgaande staat het het weer, dat men herhaaldelijk heeft opgemerkt, dat het sociaal gevoel in het Oosten wel ontwikkeld kan zijn, in de praktijk zich misschien veelal sterker zal uiteten dan hier, maar dat dit sociaal gevoel meestal besloten blijft binnen de grenzen van een kleinere kring: familie, geslacht, kaste of dorp. In het Westen zou eenerzijds het plichts- en sociaal gevoel tegenover de kleinere kring verzaakt, anderzijds echter de grens het sociaal gevoel verruimd zijn.

Dan heeft men als datgene, waaraan het Wesen zijn overwicht in de wereld, althans zijn economisch en technisch overwicht, te danken heeft, het kapitalisme genoemd.

En ten slotte is het de onderzoekers natuurlijk niet ontgaan, dat wij het in het bijzonder in de techniek zoo opmerkelijk ver gebracht hebben, iets wat zich aansluit bij het begrip van den Westering als den homo faber.

Wij moeten thans bij elk van deze punten stilstaan.

wanneer de bevoelingsdichtheid daartoe dwingt. Maar het zijn niet de verschillen tusschen natuur- en cultuurvolken, die ons hier bezighouden. Ik geloof niet, de onderscheiding van droom en daad eenig wezenlijk verschil tusschen Oost en West aanduidt.

IV

HOMO DIVINANS EN HOMO FABER.

Gelukkiger dan deze onderscheiding is meen ik de formule: homo divinans — homo faber, al kan zij gemakkelijk tot misverstand aanleiding geven en al zal men hierbij niet aan absolute verschillen mogen denken. Inderdaad, de Westersche mensch mag homo faber heeten. De mensch is een tool-making animal; dat is een diepzinnig woord, of liever, het is een eenvoudige waarheid, waarbij veel te bedenken valt. En het is, terloops gezegd, geen degradatie van de mensch als men hem een werktuigmakend dier noemt, want het unieke feit, dat de mensch het eenige schepsel is, dat werktuigen maakt, kan niet uitsluitend uit de vorm zijner landen verklaard worden, waar veeleer uit zijn bijzondere geest (Een werktuig is een door de menschelijke geest in een bepaalde vorm gegoten natuurkracht. De handen maken die vorm, maar de geest schept hem.) Maar de Westerling is toch wel in het bijzonder de mensch geweest, die het hoogontwikkelde werktuig, de moderne techniek, schiep. Den Westerling te kenschetsen als den homo faber par excellence, is meen ik juist, dan den Oosterling en hem alleen den homo divinans te noemen. Is de Westerling minder dan de Oosterling geneigd tot luisteren naar goddelijke ingeving? Tot beschouwing en overpeinzing? Het blijkt niet uit de feiten. Beiden, Oosterling en Westerling, zijn homo divinans; beiden zijn natuurlijk ook homo faber, want de mensch is een tool-making animal; maar de Westerling is homo faber par excellence. Dit zal in het volgende nog duidelijker worden.

V

STATISCH EN DYNAMISCH.

Ook het begrippenpaar statisch-dynamisch is zeer vruchtbaar ter aanduiding van een wezenlijk verschil tusschen Oost en West. Natuurlijk ook hier geen absoluut verschil, maar wel een belangrijk relatief. Uiteraard hebben ook de Chineesche, Hindoesche en Moslimsche beschavingen ontwikkeling en verandering gekend. Maar vergelijkenderwijs gesproken was de beweging der Oostersche beschavingen toch zoo langzaam en rustig, dat zij, in vergelijking met onze ontstuijing voortstuwen-

de cultuur, meer een rustig stilstaand water geleken dan een stroomende rivier. Reeds Hegel noemde de Chineesche cultuur „statarisch”.

De econoom Schumpeter heeft de opmerking gemaakt, dat de statische, zichzelf in wezen gelijk blijvende maatschappij de normale is, en dat onze sterk dynamische, West-Europesche samenleving der laatstverloopen drie of vier eeuwen eigenlijk een zeer buitengewoon verschijnsel is. Ik geloof dat deze opmerking volkomen juist is en dat wij inderdaad de loop onzer Europeesche beschaving na 1500 als iets bijzonders moeten zien, iets wat zoo sterk in andere hoogte culturen nooit heeft plaats gehad.

Ongetwijfeld hebben vele beschavingen tijdens gekend van bloei. Ongeëvenaard is de wereldgeschiedenis was het bloeitijdperk der Grieksche beschaving: nooit werden op een kleine plek der aarde in zoo korte tijd zooveel genieën geboren. Maar er is nog een verschil tusschen deze bloeitijdperken en onze bij uitstek dynamische moderne beschaving. De ontwikkeling van het denken, die bijna een eeuw lang bij een elite van de oude Grieken plaats had, was van een ongeëvenaarde intensiteit en oorspronkelijkheid. Maar de veranderingen, die de geheele maatschappij onderging, waren ook in het oude Griekenland niet zoo groot als wij en onze voorvaderen ze hebben gekend.

VI

PLATTELAND EN STEDELIJK.

Juist en van groote beteekenis is ook de meer dan eens gemaakte opmerking, dat in het Westen de beteekenis van de stad veel groter is dan in het Oosten. Reeds in de latere middeleeuwen was de stad i: tal van Europeesche landen zoo belangrijk, dat zij haar stempel op de geheele samenleving drukte. De geschiedenis van Nederland is wel heel duidelijk een geschiedenis van steden geweest, in tegenstelling b. v. tot de geschiedenis van Java, die in de grond der zaak een geschiedenis van dorpen is. Al zijn in de landen en het politieke lotgeval der landen ook wel eens een rol gespeeld van beteekenis, in wezen is toch zelfs een land als China met een paar millioensteden en zijn tamelijk talrijke kleinere steden, een land van dorpen. De meeste der vrij talrijke Chineesche binnenlandsche stadjes zijn centrale marktplaatsen die niet wezenlijk van groote dorpen verschillen, waar ettelijke grootgrondbezitters, kooplieden, ambtenaren, pandhuishouders en woekeraars te vinden zijn die men in de kleine, gewone dorpen niet of niet in zoo grooten getale aantreft. Ook een land als Rusland was in dit opzicht. Azia-

LLOYD TRIESTINO

EXPRESS PASSENGER SERVICE

TO COLOMBO, BOMBAY, MASSAWA, PORT SAID, BRINDISI, VENICE & TRIESTE ALSO NAPLES & GENOA.
 m.v. „VICTORIA”
 sails Singapore 28th October. due Genoa 14th Nov.
 s.s. „CONTE ROSSO”
 sails Singapore 10th Nov. due Venice 27th Nov.
 (x) s.s. „CONTE BIANCAMANO”
 sails Singapore 23rd Nov. due Genoa 11th Dec.
 Fares from SINGAPORE to ITALY:

1st.	Class S\$ 720.—
2nd	Class „ 480.—
2nd Econ.	Class „ 317.14
3rd.	Class „ 248.57

(x) Only vessel with 3rd Class accommodation.

FREIGHT SERVICE TO ITALY VIA SINGAPORE, COLOMBO AND PORT SAID.

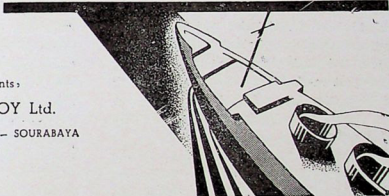
MAKASSAR	BATAVIA
m. s. „VOLPI”	14 Oct. 18th Oct.

PASSENGER FARES BATAVIA/ITALY £. 56/—

General Agents

HADDEN & COY Ltd.

BATAVIA — SEMARANG — SOURABAYA

tisch. Evenals in de meeste Aziatische landen komen in Rusland dagen lang te voet het land doortrekken zonder dat de eeuwige natuur, een ander teeken van het werk der menschen vertoonde dan armzalige dorpen. In West-Europa wordt de natuur, het landschap, e'k oogenblik verbroken door het werk der menschen, in de vorm van steden, fabrieken, kanalen, spoorwegen, groote wegen, bruggen. In Azië kruipt het dorp, het zichtbare teeken van het werk der menschen, weg in de overmachtige natuur. Het typische West-Europeesche landschap is natuur plus menschenwerk, ja meer dan dat, het is in en onder menschenwerk gevangen, gebannen natuur. In landen als Voor-Indië en China kan men wel hier en daar de kolossale bouwwerken zien, die, evenals de pyramiden, zoo typisch zijn voor het stadium der halfcultuur en getuigen van priester- en vorstenmacht. Maar deze machtige menschenwerken zijn daar uiterst

ze'dzaam, terwijl in West- en ook wel in Midden-Europa het landschap met de uitingen van menschenwerk letterlijk bezaaid is. Deze, in de westelijke helft van Europa zoo veel talrijker symptomen van het menschenwerk verkondigen het duidelijk, dat de Westerling tegenover de natuur agressiever is geweest.

Aan de veel grootere betekenis die de stad in West-Europa heeft gehad in vergelijking met Azië, laten zich belangrijke opmerkingen vastknopen. Onze steden werden centra van ruilverkeer en nijverheid; de arbeidsverdeeling tusschen stad en land groeide en werd belangrijk; de steden werden centra van kapitaalvorming en — een punt van groot gewicht — achter de beschutting van haar muren kon in sommige landen de burgerlijke vrijheid zich ontwikkelen. Ik zou er niet aan kunnen denken een poging te wagen ook slechts oppervlakkig te schetsen hoe dit feit, de stad met

haar geringe beteekenis in het Oosten en haar belangrijke functies in het Westen, de sociale en politieke ontwikkeling ginds en hier heeft beïnvloed. Het zou te moeilijker zijn zoo'n schets te geven omdat de verschillen tusschen de gang van zaken in het eene en het andere land van Europa vrij groot zijn geweest, zoodat generaliseeringen gevaarlijk zijn. Tweeërlei slechts wil ik releveeren dat hiermede verband houdt: het Oosten kent geen achtige burgerijen en het heeft geen georganiseerde volksoorlogen en geen democratiën voortgebracht in groote stijl. Het heeft slechts de oer-

oude dorpsdemocratie gekend.

Het is gemakkelijk in te zien, dat er verband moet bestaan tusschen het dynamisch karakter onzer Westersche cultuur en de belangrijke plaats, die de stad daarin heeft vervuld. Deze was niet alleen centrum van geestelijk en economisch leven in passieve of neutrale zin, maar werd dat steeds meer ook in actieve zin: generator van nieuw maatschappelijk leven. Nieuwe behoeften of geestelijk en economisch gebied werden door haar uitgestraald.

(Wordt vervolgd)

De leugenverklikker.

Te allen tijde is het megede gebod „Gij zult geen valsche getuigenis spreken tegen uw naaste" wel dat, hetwelk het vaakst overtreden werd en wordt. Het gevolg er van was, dat menschen, die de waarheid lief hadden, gezocht hebben naar middelen om te kunnen vaststellen, of het gesproken woord de waarheid inhield of het een leugen was. Zij constateerden, dat poging tot misleiding gewoonlijk gepaard gaat met zekere waarneembare physiologische veranderingen, zooals kloppingen in de keel, blozen, scheel gaan kijken, droogte van mond en lippen en tal van andere uitingen.

De oude Chineezzen lieten een verdachte tijdens het verhoor rijst kauwen en dan uitspuwen, tenelinge haar te onderzoeken. Was de rijst droog, dan nam men aan, dat de verdachte schuldig was, aangezien men veronderstelde, dat de spanning waarin zijn schuldbeuwtzijn hem bracht, tot gevolg had, dat de speekselklieren geen vocht meer afscheiden. In Indië nam men aan, dat als een verdachte zijn groote teen bewoog, dit er op wees, dat hij onwaarheid sprak.

Niet altijd echter hebben de ondervragers zich geheel op dergelijke reacties verlaten. De historie op dit gebied heeft sommige grappige maar niettemin doeltreffende psychologische proeven geboekstaafd. De geslaagde was vermoedelijk die van een loozen Hindoe-vorst, die zich om vast te stellen wie zich aan een bepaald misdrijf schuldig had gemaakt, de bijgeloovigheid van zijn onderdanen ten nutte maakte. Was er een misdaad bedreven, dan liet hij allen arresteeren, die er eventueel aan schuldig konden zijn. Zij werden naar een der vertrekken van zijn paleis gebracht, waar men hun beval met het gezicht naar den muur te

gaan staan en hun handen op den rug te houden. Dan vertelde men hun, dat zich in het aangrenzende vertrek een heilige ezel bevond, die luid placht te balken als een schuldige hem aan zijn staart trok. Een voor een moesten zij zich vervolgens naar het aangrenzende vertrek begeven, den schuldonthullenden ezel bij den staart grijpen en vervolgens weer in de andere zaal met het gezicht naar den muur en de handen op den rug gaan staan.

Om de beurt ging elk der bijgeloovige inlanders het vertrek met den zoogenaamd heiligen ezel binnen, dien zij aan den staart trokken, waar na zij met de handen op den rug weer tegen den muur gingen staan. Als allen hun beurt hadden gehad, moesten zij hun handen voor zich uitstrekken. Een snelle blik bracht dan aan het licht, dat maar een der verdachten met schoone handen uit het vertrek met den ezel teruggekeerd was. De vorst had namelijk voor de proef den staart van den ezel flink met zwart poeder bestrooid, zoodat degenen die het hier bij den staart hadden gegrepen, hun handen vuil hadden gemaakt.

Heeft men met bijgeloovige menschen te doen, dan werkt zulk een methode natuurlijk uitstekend, doch in onzen tijd zou ze waardeloos zijn.

Sindsdien zijn lange jaren besteed aan nauwkeurige onderzoekingen, waarbij definitief is komen vast te staan, dat het opzettelijk vertellen van leugens zekeren emotioneele storingen tot gevolg heeft, die men kan registreeren.

In 1913 maakte William Moulton Marston in het psychologisch laboratorium der Harvard universiteit een aanvang met zijn proeven op het gebied der leugenonthulling. Na talloze pogingen

kwam hij tot de overtuiging, dat een normaal persoon onmogelijk kan liegen, zonder dat het hem inspanning kost. Deze inspanning, bleek hem, veroorzaakt een versterking van den hartslag en noodzakelijkerwijs een vergroting van systolischen bloeddruk (den druk in de slagaderen op het oogneblik, dat het hart samentrekt en het bloed door het lichaam stuw).

Het jaar daarop ontwikkelde Benucci te Graz een proef, uitgaande van het principe, dat bewust liegen van invloed is op het tempo der ademhaling en dat men deze veranderingen nauwkeurig kan meten. Deze methode werd drie jaar later in het laboratorium der Harvard universiteit verder ontwikkeld.

In 1921 combineerde dr. Larson, die met den vermaarden criminoloog dr. Vollmer samenwerkte, te Berkeley in Californië een sphygmo-manometer (een toestel dat de dokter gebruikt voor het vaststellen van den bloeddruk) met een pneumograaf (die voor de registrering der ademhaling dient). De proeven welke hij hiermede nam bereikten een hoogen graad van nauwkeurigheid.

In 1925 nam een jong student aan de Stanford universiteit, Leonard Keeler geheeten, de constructie van een instrument ter hand, dat hij „Keeler polygraaf” noemde. In den loop der volgende jaren perfectioneerde Keeler, die thans hoogleraar aan de Noordwestelijke universiteit en een bekend criminoloog is, zijn apparaat zoodanig, dat het zonder haperen den bloeddruk, de ademhaling en de psycho-galvanische reflexen registreert van een aan een verhoor onderworpen verdachte. Van daar de naam „Polygraaf”, een woord, dat „Veelschrijver” beteekent. Bij het publiek staat het apparaat echter bekend onder den naam van „leugenverklikker”.

De Keeler polygraaf bestaat uit drie eenheden, die tezamen in een kistje van 45 bij 22½ bij 17½ cm geplaatst zijn. De eerste dezer eenheden dient voor de permanente registrering van de veranderingen in bloeddruk en polsslag, de tweede registreert ter controle eveneens den bloeddruk en de derde registreert de veranderingen in ademhaling.

Het papier voor de grafische voorstellingen is in horizontale richting eveneens in drie vakken verdeeld. In het bovenste komt de lijn der ademhaling te staan, in het middelste de bloeddrukcontrolelijn (dit vak wordt niet steeds gebruikt) en in het onderste de bloeddruk-polsslaglijn. In verticale richting loopen een groot aantal lijnen over het grafisch papier; de onderlinge afstand tusschen elk dezer verticale lijnen komt overeen

met een seconde. Het papier loopt automatisch met een snelheid van 15 cm per minuut van de rol af, zoodat de ondervrager dank zij de verticale indeeling gemakkelijk kan zien, hieveel tijd de verdachte noodig heeft gehad om op een kernvraag te reageren, hoelang het geduurd heeft, alvorens zijn innerlijke toestand weer normaal werd en hoe groot het aantal hartkloppingen per minuut is geweest.

Degenen, die aan zulk een verhoor wordt onderworpen, wordt zoodanig geplaatst, dat hij den leugenverklikker niet ziet, zoodat hij zich geheel op de beantwoording der gestelde vragen kan concentreren. Om de halve minuut ongeveer stelt men hem een vraag, waarop hij enkel met „Ja” of „Nee” moet antwoorden. De ondervrager begint met hem in een normalen gemoedstoestand te brengen, door hem vragen te stellen, die op het misdrijf geen betrekking hebben, zoodals „Hebt u vanochtend ontbeten?”, „Het is nu toch Juni, nietwaar?” enz.

Dan volgen vragen die toespelingen inhouden op details van het misdrijf. Is de verdachte bij de zaak niet betrokken en wordt de proef behoorlijk verricht, dan zal hij uiteraard op deze vragen niet anders reageren dan op de aanvankelijk gestelde vragen. Blijkt echter uit de grafische lijnen, dat hij met de details op de hoogte is — als hij dus op toespelingen reageert — dan kan men hem vragen stellen, die rechtstreeks op het misdrijf betrekking hebben.

De vooruitstrevende politie der Vereenigde Staten zag spoedig het nut van den Keeler polygraaf in. Aan een dergelijk apparaat bestond sinds lang dringend behoefte. De oude methode van de z.g. „third degree” ter verkrijging van bekentenissen was ondoeltreffend gebleken en niet slechts een verontwaardigd publiek, doch de politie zelf had aan deze methode ten land.

Het hoofdbureau van politie te Wichita was de eerste politie-instantie, die in 1933 met een „Keeler polygraaf” werd uitgerust. Aanvankelijk was de nieuwe verklikker het doelwit voor allerlei grappen doch in de loop van een paar jaar waren ook de sceptici overtuigd van het nut van dit apparaat. In 1936 werden te Wichita 1262 personen naar de polygraaf-afdeeling verwezen. Van deze 1262 verdachten bleken 339 te liegen en 151 legden daarop een volledige bekentenis af. Anderzijds bleek, dat 919 verdachten de waarheid spraken, zoodat zij onmiddellijk op vrije voeten werden gesteld. Derhalve wijst de leugenverklikker niet enkel de schuldigen aan, doch tevens stelt hij de onschuld vast van hen, die ten onrechte onder

verdenking staan.

In December 1935 vervoegde zich aan het hoofdbureau van politie de onderdirecteur van een bank, met de mededeeling dat een zak met een aanzienlijke geldsom sinds den vorigen namiddag was verdwenen. De kassier die den zak in ontvangst had genomen herinnerde zich, dat de zak tijdens de spitsuren op den grond was gevallen. Daar hij het op dat oogenblik erg volhandig had, liet hij den zak liggen en vergat hem. Pas laat in den avond schoot hem het gebeurde te binnen. Hij snelde naar zijn afdeling terug, doch de zak met geld was verdwenen. Daar het publiek geen toegang had tot het lokaal, was de onderdirecteur er van overtuigd, dat men de schuldige onder het personeel van 50 man moest zoeken. Van hen waren er zeven die den diefstal gepleegd konden hebben, namelijk degenen die tijdens de namiddaguren bij den kassier in zijn afdeling waren geweest. Allen waren vertrouwde employé's en derhalve stelde de politie voor, de geheele groep aan een proef met den leugenverklikker te onderwerpen.

Van zes hunner vertoonden de grafische lijnen geen bijzondere afwijkingen. Bij den zevenden echter, den negerportier, die het kassiershokje kort na sluiting der bank had schoon gemaakt, sprongen de lijnen omhoog, telkenmale als hem een vraag was gesteld, die op de daad betrekking had.

Hij bekende en wees de rechercheurs de plaats aan, waar hij het geld verborgen had.

Een ander geval.

Laat op een avond wordt er ingebroken in een warenhuis van een stadje nabij de grens van Colorado. Al het contante geld wordt gestolen en teneinde zich tegen ontdekking te vrijwaren, steekt de dief den winkel in brand. Boeren uit de omgeving slagen er echter in het vuur te blussen en een paar dagen nadien houdt de sheriff een jongmensch aan, dat kort tevoren als bediende in het warenhuis werkzaam was geweest. De jongemen ontkent echter heftig zich aan de inbraak en de brandstichting schuldig te hebben gemaakt. Tien dagen lang biedt hij weerstand aan den „third degree“, dien de politie op hem toepast, zoodat de sheriff vrijwel tot de overtuiging komt, dat hij een onschuldige gearresteerd heeft.

Voor alle zekerheid echter past men de proef van den Keeler-polygraaf op hem toe en het resultaat is verbijffend. De grafische lijnen vertellen, dat de jongeman liegt, dat hij de inbreker is geweest en tevens de bedrijver van de brandstichting. Ook hij bekent daarop.

Bovenstaande voorbeelden zouden met talloze andere uitgebreid kunnen worden. Sommige ervan hebben veel weg van producten der verbeelding — en toch berusten zij in elk opzicht op waarheid.

De bril weerspiegelt den tijd.

Wist u, dat koningin Marie-Antoinette van Frankrijk haar logronn in een waaler liet inzetten? En Disraeli liet zijn monocle aan een koord bengelen, totdat zij evenzeer een inhaerent bestanddeel van hem werd als zijn schitterende geest. Wie zou zich Harold Lloyd kunnen voorstellen zonder zijn grooten breed geranden bril, waarmede hij steeds op het witte doek verschijnt. Heel de geschiedenis door is de bril zoowel belangrijk als symbolisch geweest en heeft hij evenzeer verband gehouden met zeden en kleeding als er toe bijgedragen, het gezichtsvermogen van den drager of de draagster te verbeteren.

De oorsprong van den bril gaat terug tot de oudheid en China, waar symboliek en ceremonieel het leven beheerschen. De oude brillenmakers geloofden, dat in een heiligen berg de „waardige

genius" Tsjo-tso huisde. Uit de aarde dolf hij, zoo verklaarden zij, de kristallen en aan de kabbelen de stroomen ontnam hij het gouden zand om er zijn kristallen mede te slijpen. Den heiligen schildpadden ontnam hij haar schalen en maakte er monturen van. En wie deze brillen droeg, dien zouden een lang leven en rijkdommen ten deel vallen. Tot op den huidigen dag beweren de onwetenden en bijgeloovigen, dat Tsjo-tso het zand aanvult waarop loome schildpadden zich liggen te koesteren. De stralen der zon spelen op gekleurde kristallen, die door de aardkorst heen schitteren en de satellieten van den „waardigen genius" gaan voort met het vervaardigen van brillen, die den drager goede gaven deelachtig doen worden.

Aan Marco Polo hebben wij de eerste authentieke berichten over deze vroege Chineseesche bril-

len te danken. Ontwikkelde lieden, de mandarijnen in de eerste plaats, droegen ze in de tweede helft der dertiende eeuw. Hoe belangrijker de drager, des te grooter de bril en des te zwaarder en meer bewerkt het hoornen of parelmoeren montuur. Aan den buitenkant van het montuur waren oogjes aangebracht, zodat men den bril met behulp van koordjes of riempjes achter de ooren kon bevestigen. Bij iaaggeplaatste sterfelingen was het montuur van gewoon bamboe vervaardigd.

De Chinesesche etiquette verlangde, dat men den bril afnam als men met een meerdere of vriend in gesprek was en ook als men een kennis op straat grette. Was dit niet mogelijk, dan diende de men zich omstandig te verontschuldigen. Derhalve hing men een kleurig doosje aan den arm, opdat men den bril gemakkelijk kon opbergen en weer te voorschijn halen.

In Europa was het de Engelsche Franciscaner Roger Bacon, die in de dertiende eeuw „de wetenschap der lenzen" ontdekte. Evenals bij het meereendeel der vroegte wetenschappelijke ontdekkingen het geval was, werd ook deze aan zwarte kunst en den duivel toegeschreven. Men nam aan, dat zij booze daden en andere ondeugden meebrachten en men geloofde, dat het bedrog, waaraan Judas zich schuldig had gemaakt, verergerd was, omdat hij een bril had gedragen. En ofschoon de vraag naar oogglazen toenam, nadat in de vijftiende eeuw de boekdrukkunst was uitgevonden, bleef het bijgeloof verband leggen tusschen oogglas en zonde of geestelijk lijden. Tot in de zeventiende eeuw bleef dit zoo; toen eensklaps verviel men tot het andere uiterste. Petrus en de discipelen werden met een bril afgebeeld. Brillen symboliseerden deugd, omzichtigheid, wijsheid en helderziendheid. En zoo kwam het, dat dokters magistraten, letterkundigen — kortom ieder van rang of stand ze ging dragen.

Ondanks de opening van winkels, waar men brillen kon koop en gingen marskramers en zigeuners, die na de ontbinding van het gilde der opticiens een bloeienden handel waren gaan drijven, voort met ze speciaal aan de boeren te slijten. Zij maakten zich denieuwe psychologie ten nutte, die aan het dragen van brillen macht en rijkdom verbond. Ja, zij gingen zelfs nog een stap verder. Het kijken door groene oogglazen naar de zon verzekerden zij, zou een rheumatischen rug weer recht doen worden. Wie door roode oogglazen naar de zon opzag, raakte zijn likdoorns kwijt. En als iemand, die vrouwen placht uit te schelden of te slaan, door ambergrijze glazen keek, dan werd hij

een zachtzinnig mensch. Datzelfde gold ook voor jaloesche meisjes en onstandvastige minnaars.

Tot de zeventiende eeuw beheerschten in optisch opzicht de heeren der schepping het terrein. Toen echter kwamen door de uitvinding van het lorgnon in snel tempo de dames het terrein bestormen. Zij schonken het aanzijn aan allerlei vormen, waaronder het „jaloezie-lorgnon". Evenals alle lorgnons uit den eersten tijd bestond ook dit uit slechts een glas. Het leek veel op een helft van een flinken tooneelkijker uit onzen tijd. Naast een lens aan ieder einde, bezat het jaloezie-lorgnon een schuinstaanden spiegel, waardoorheen men, als men door een door een handig in het montuur aangebracht gaetje keek, kon zien, wie zijn achter of naast de dragster bevond. De wantrouwende en complotterende madame de Pompadour verscheen maar zelden aan het hof van Lodewijk de XV zonder haar goud en rood jaloezie-lorgnon. Ook madame du Barry had gewoonlijk haar in diamanten gevat jaloezie-lorgnon bij zich. Beide waren het geschenken van den koning.

Marie-Antoinette vond het waaierslorgnon uit en van dat oogenblik namen de moeilijkheden een aanvang. Aanvankelijk plaatste men het in de as van den waaiër. Als echter verborg men het op ingenieuze wijze in zijde, kant, borduurwerk, loovertjes, enz. Het paste niet, in tegenwoordigheid van de koningin een waaiër te openen terwijl men hem als blad bezigde, om de vorstin iets aan te reiken. Daarom namen de dames van het hof de gewoonte aan, den waaiër mee te nemen op haar wandelingen, waar zij er ongehinderd gebruik van konden maken. Zij droegen hem met gratie en „bevallige verlegenheid". Voor- en tegenstanders van het lorgnon maakten eikaar uit en hoe meer het tot een openbaar twistpunt werd, des te meer werd het lorgnon populair. En wie ook maar iets

Er waren lorgnon van halfedelsteenen, ivoor, Wedgwood-aardewerk en porselein. Meesters te Neurenberg hadden ze beschilderd, gebrandverfd en bewerkt. Een tijdlang waren opbouwbare, zilveren lorgnons in de mode. Daarna kwam de beurt aan gouden lorgnons in drie deelen en niet samenklapbaar. „Verrassing-lorgnons" in naaldendozen verrukten de spaarzamen. Men borg ze in het deksel van dozen met zoetigheden en in de stoppen van drankflesschen, daar de heeren der schepping eveneens door den lorgnon-waanzin werden aangetast. Zij droegen „filosofische-lorgnons" als zij geleerd waren en „lorgnons in harmonica's als zij muzikaal waren aangelegd. Elke stemming en ieder beroep had zijn eigen lorgnon

In dezen tijd voor de groote Fransche revolutie.

Tijdens het Directoire kwamen de lorgnons in zwang. Zij vormden ten langen leste een onderdeel der kleeding. Men droeg ze uitsluitend als sieraad. Keizerin Josephine nam ze op in haar collectie van zeldzame kleine waaiertjes en bijoutereën. Peetvaders en petemoeds gaven ze elkaar en den babies ten geschenke. Bruid en bruidegom wisselden ze, opdat zij gelukkig zouden worden.

Napoleon schonk het aanzijn aan een nieuwe mode. Daar hij bijziende was, moest hij vaak gebruik maken van een monocle of een binocle. Derhalve gingen zijn hovelingen en vleiers er onverwijld toe over, deze instrumenten duurzaam te bezigen.

Ok in Londen waren lorgnons populair, speciaal bij de dandy's. Beau Brummel, de volmaakte dandy, paradeerde met een gouden binocle. Er is geen groote verbeeldingskracht voor noodig om zich voor te stellen, hoe hij het ding tusschen duim en wijsvinger vasthield en niet zijn karakteristieken onbeschaamden Wijk de hertogin volgde, die op zijn bevel achteruitlopend het vertrek verliet, omdat haar rug hem onaangenaam aanleef.

Na de Napoleontische periode nam de lorgnon koorts af en aanvaardde de vrouwelijke sexe het dubbele lorgnon op langen steel, zooals wij het nog kennen. De monocle verloor haar onlijsting van metaal en juweelen en kwam zonder montuur aan een zwartzijden koord te hangen. Vaak was het maar al te moeilijk, zulk een oogglas behoorlijk in de cogholte te houden. Disraeli, deze meester der élégance, volbracht het kunststuk met onnavolgbare gratie. „Hoe zij er door zien" schreef in 1840 een Engelschman, „doet niet ter zake; het komt er voor hen slechts op aan hoe zij er uitzien".

In onzen tijd tenslotte heeft de bril zich aangestast aan de internationale tendenz van het gezond verstand; mechanisch accuraat, gemakkelijk te dragen bij werk en in perioden van rust, moet hij voorts passen bij de persoon van den drager.

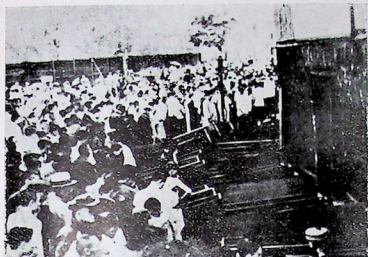
Foto's uit het front.

Mr. Lo I Ching die op een dag vijf Japansche vliegtuigen heeft neergeschoten!

Het resultaat van Japansche vuurbommen.

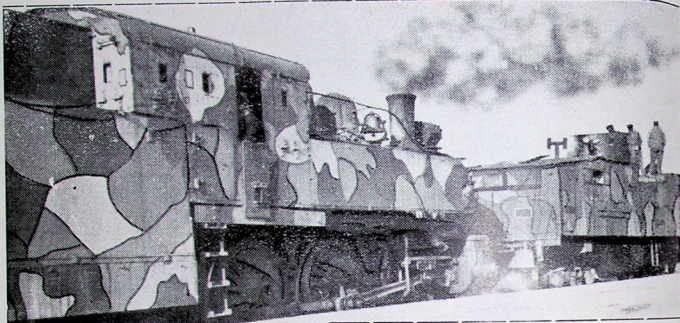

Het begraven van de slachtoffers
van het conflict.

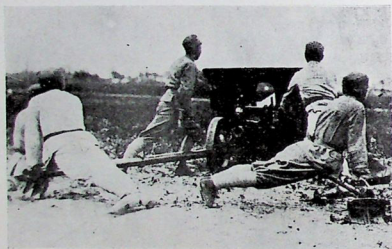
Het geen eens een straat is ge-
weest.....

Chineesche padvindrs in actie
vlak na het bombardement van het
Sincere-gebouw.

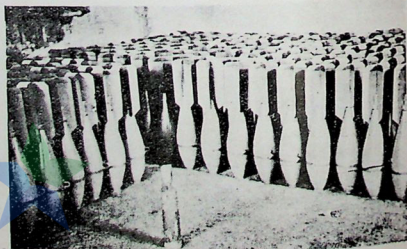

Een gecamoufleerde Chinese pantserrein.

Chineesche artillerie in actie.

Chineesche luchttorpedo's.....

Het Rijk Der Vrouw.

AANSTELLERIGE KINDEREN

Iedereen, die geregeld met kinderen omgaat, zal hebben opgemerkt, dat kinderen over het algemeen zeer goed de kunst verstaan comede te spelen, m.a.w. zich aan te stellen.

Sla uw kinderen maar eens gade wanneer ze in hun spel verdiept zijn. Hoe goed imiteeren zijn houding en gebaren der volwassenen. Met wat voor een voortreffelijken ernst en zelfbeheersching — want dat vraagt het ongetwijfeld — blijven ze in hun rol.

Nu is dat natuurlijk een heel onschuldige vorm van aanstellerij. We zouden zelfs niet graag dien naam geven, omdat we daar meestal dadelijk een ongunstige betekenis aan hechten.

Er zijn echter wel kinderen, die wat je noemt in het oog loopend „anstellerig” zijn. Die gemaakt loopen, gemaakt spreken, kortom zich allerlei maniertjes en hebberigheden aanwennen om „in de gaten” te loopen. Vooral bij meisjes in de overgangsjaren komt dat veel voor. Toch is ook dat nog een onschuldige vorm van aanstellerij, juist ook, omdat ze zoo gemakkelijk te herkennen is. En meestal gaat dat dan vanzelf weer over.

Maar kinderen stellen zich nog dikwijls op heel andere manieren aan, en niet altijd is die aanstellerij dan gemakkelijk te onderscheiden. Ze wordt dan ook vaak voor heel iets anders versleten.

Zoo vinden humeurigheid, buien van koppigheid, lichamelijke stoornissen zelfs, soms hun oorzaak herin, dat het kind op de een of andere wijze de aandacht wil trekken.

Zelfs zeer jonge kinderen verstaan de kunst van het comede spelen al goed.

Baby wil niet slapen, huilt telkens, en houdt niet op, voor hij uit zijn wiegje genomen is, en door vader of moeder door de kamer gedragen wordt.

„Zou Baby iets mankeeren?” Vragen de bezorgde ouders zich af. Neen, Baby mankeert niets maar vindt het alleen heel prettig, om eens uit zijn wiegje genomen te worden. En wanneer hij merkt hoe hij het aan moet leggen om dat gedaan te krijgen, wordt het een aardig spelletje voor hem, dat hij voortaan iederen avond of iederen nacht herhalen zal. Heusch, ook heel jonge kinderen stellen zich aan — onbewust natuurlijk nog — en weten op die manier hun zinnetje door

te drijven, dikwijls tot grooten last van hun overbezorgde ouders.

De driejarige Frits is een maandje uit logeeren geweest, en sinds eenige dagen weer bij vader en moeder terug. Maar wat mankeert hem toch? Zijn iutstapje schijnt hem geen goed gedaan te hebben. Hij is aan tafel hangerig en zeurderig en wil niet eten, dan alleen wanneer hij gevoerd wordt.

Maak u niet bezorgd. Kleine Frits is niet ziek, en lichamelijk heeft zijn logeerpertijtje hem vast geen kwaad gedaan, maar er is alleen in al die weken te veel notitie van hem genomen. Hij was het verwendde jongetje, het middelpunt, waaromheen alles draaide in een huishouden van enkel groots menschen. En nu hij weer thuis is ontbreekt hem die belangstelling en ... hij gaat zich aanstellen en wil op die manier — ook nog onbewust natuurlijk — de aandacht trekken.

Zoo is ook de jaloerschheid te verklaren van twee- of driejarige kleuters op het pasgeboren kleintje in de wieg. Zij genoten immers tot nu toe alle belangstelling; naar hen ging alle belangstelling en liefde van vader en moeder uit, terwijl ze die nu moeten deelen met dat kleine popje in de wieg. Het gevolg is, zooals ik zeide, jaloerschheid die zich vaak uit door lastige buien, dwingerigheid om zoo toch de aandacht weer voor zich op te eischen.

Oudere kinderen stellen zich vaak weer op een heel andere wijze aan.

Jongens en meisjes, wanneer ze wat ouder worden, en vooral ook wanneer ze in de puberteitsjaren komen, snakken dikwijls naar wat belangstelling, naar wat medeleven. Zij weten dikwijls met zichzelf geen raad, tobben over allerlei echte en vermeerde problemen, redeneeren honderd uit, doen gewichtig, maar zijn diep in hun hart toch nog kinderen, die o zoo graag hun hart eens zouden willen uitstorten bij een ouder iemand die hen begrijpen zou. Zichzelf bekennen, dat ze dat graag zouden doen? Voor geen geld ter wereld. Eerder doen ze zich onverschillig en broot voor. Maar die onverschilligheid is al een vorm van aanstellerij. Er zijn haast geen kinderen, die in hun hart werkelijk onverschillig zijn. Het is over het algemeen een houding, waarachter ze hun gevoelen en dikwijls hun groot verlangen naar wat liefde en medeleven verbergen.

Zoo moeten we ook beschouwen de durf van een hoop opgeschoten jongens en meisjes om allerlei streken uit te halen, om den boel op stellen te zetten, of om hun leeraar of leerares het leven onaangenaam te maken.

En over welke kinderen komen dan dikwijls de meeste klachten? Juist over diegenen, die op geen enkele andere wijze de aandacht trekken. Ze kunnen niet goed leeren, blinken nooit eens uit en willen dan op die manier toch opgemerkt worden. Ook kinderen, die uit zichzelf stil en teruggetrokken zijn, ontpoppen zich soms plotseling in die jaren in wat jenoemt echte lastposten. Zij willen niet achterblijven, willen ook bij hun kameraadjes in te! zijn, en doen dan zelfs hun natuur geweldig aan om dat te bereiken. Of ze er zich gelukkig bij voelen is al heel erg te betwijfelen. Ik zou zelfs dadelijk het tegendeel durven beweren, en het is dan ook zeer goed te verklaren, dat een rustig begripdend woord hen soms heel gauw weer in het rechte spoor brengt.

Aanstellerige kinderen.

Want dat is juist wat kinderen noodig hebben: belangstelling. Geven we ze niet, dan probeeren ze die toch te trekken, en dat kan dan tot onaangenameheden leiden.

Moeten we dan maar altijd en overal klaar staan, om naar alle zorgjes en verdrietelikheden van onze kinderen te luisteren? Moeten we dan alles even „au serieux” nemen? Moeten we dan iedere uiting van ons kind angstvallig bespieden en ontleden?

Neen, zeker niet! Dan maakt u er juist lastige, egoïstische en inderdaad aanstellerige kinderen van, die alleen maar tevreden en aardig kunnen zijn, als alles om hun persoonje draait.

Maar niet de noodige aandacht aan uw kinderen, aan hun nooden en belangen schenken is al even erg. U verliest zeer zeker hun liefde en vertrouwen, door ze maar alleen voort te laten tobben met hun eigen moeilijkheden.

Probeer dus den juiststen middenweg te kiezen en doe ernstig uw best, het vertrouwen van uw kinderen te winnen. Veel misverstanden en veel verdrietelikheden zullen er door uit den weg geruimd worden, en uw kinderen zullen er altijd dankbaar voor zijn.

DE MODE VAN DEN DAG. — Heli Finkenzeller, Ufa-ster, in een japon van zwart satijn met witte organdie en zwart zijden koord als ceintuur.

Probeer ook eens onze beroemde
Mystikum Poeder.

DE School DER SCHOONHEID

Begin met de grondslag voor alle schoonheidsverzorging:
Reinig Uw gezicht grondig met Scherk Face Lotion! Leest daarna,
wat het boekje, bevestigt aan iedere flesh, zegt: Slechts een
tot in de poriën gereinigde huid kan goed werken! Wordt mooi!
Door schoonheidsbehandeling met Scherk Face Lotion!

SCHERK

ALS DE MEI-BRUID WORDT GEKOZEN

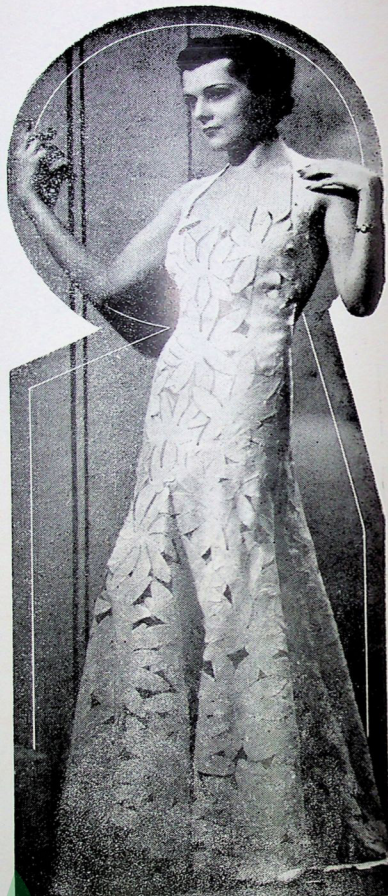
Er is nieuw leven over de aarde gekomen en de zwoele lenteadem heeft een verlangen doen ontbloeien, dat heel de natuur en ook den mensch in zich heeft opgenomen. Kinderen dartelen door de straten, in de oogen van den meest gedrukten crisis-mensch herleeft een glans, de oude mannekens in de parken schuifeien door het zonlicht, vergenoegd als begon het leven opnieuw..... En toch, hoe zwak ondergaan we het voorjaar, als we onszelfs vergelijken met vroegere generaties of met den plattelander, die zooveel nauwer met de natuur verbonden bleef. In ons wekt het voorjaar eigenlijk nog slechts een haast onbewust geluksgevoel, maar eens heeft men het lentefeest gevierd met klaterende uitbundigheid en hier en daar op het land bleef nog steeds iets bestaan van de oude vreugd; zoo in ons Limburg. Een bijzondere plaats in die Mei-viering had steeds de jonge vrouw, de vrouw als Mei-bruid, als Mei-koningin, als Reine de mai of Lady of the May. Zelfs in de latere litteratuur vinden we het feest nog vermeld; denken we slechts aan het „Mei-lief van geleen” uit de novelle van Ecrivisse of aan het „Meilief van Gulpen” van Coenders..... Volgens

oude opvattingen der volken werd het nieuwe leven geboren uit de vereeniging in liefde van de aarde met het licht. Naar een Germaansche voorstelling vierden Wodan en Freya hun bruiloft in den Wulpurgisnacht en zooals Freya of Frouwa werd ook de jonge vrouw vereerd als een symbool der universeele groeikracht. Zoo heeft de Germaan de lente gezien en met de komst van het Christendom stierven, zooals bekend, de oude gebruiken niet. Het volk was te zeer gehecht aan zijn tradities en werden in het algemeen, naar het woord van Paus Gregorius den Grooten, onuitroebare gebruiken aan Christelijke feestdagen verbonden, met het Meifeest gebeurde dit zelfs niet geheel. Wel maakte in bepaalde streken de Meiviering plaats voor Paasch en Pinksterfeest, in andere contreien bleef de Meinnacht omhuld met romantiek, een nacht, waarin het gezang van den nachtegaal als brenger der lente en liefdevogel zich mengde met de populaire liedjes, die aan de ramen van wachtende meisjes weerklonken.

Er zijn verschillende vormen van Meiviering, waarbij de vrouw een bijzondere plaats inneemt. Daar is allereerst het kiezen van het mooiste meisje, dan het „brengen van de Mei” aan een lief,

het verdeelen of „verkoopen” der meisjes..... Beschouwen we allereerst het eigenlijk kiezen der Meikoningin, dan zien we, hoe op den avond van den laatsten April jongens en meisjes de bosschen in trokken om den Meiboom te halen (naar men weet eveneens een symbol der groei-kracht) den Meiboom, die versierd en vaak met muziek voorop, het dorp werd binnengevoerd. Dan, den volgenden dag, was in het algemeen het eigenlijke feest, waarbij het hoofd der jongelingschap of de winnaar van een bepaalden wedstrijd, zich het mooiste meisje koos, dat als „bruid” geëerd zou worden. Doch niet uitsluitend naar haar schoonheid mocht de Meigraaf zien want in de eerste plaats moest de bruid van onbesproken levenswandel zijn. Daarna, getooid met bloemen en linten, in oud-Holland vaak overladen met kostbaarheden, werd het koninginnetje rondgeleid, of soms ook rondgedragen, zooals een oude afbeelding nog doet zien; om vervolgens naar den versierden boom te trekken, waar de vreugd eerst recht begon! Daar werd gedanst en gelachen, gekust en gearonken en terwijl menige jonge liefde ontbloeide, moet vaak ook menige ernstige verhouding zijn ontstaan. Zoo was het Meifeest een feest der jeugd, dat in eere bleef door eeuwen heen, ten minste hier en daar..... Want de Hollandsche regenen bijv. waren geen voorstanders van het feest, zoodat vaak ernstige maatregelen tegen een en ander genomen werden. Zelfs kwam het voor, dat de schouts gemachtigd werden eenvoudig af te nemen! En terwijl de tijd verder ging, verhieven zich steeds meer stemmen, vooral ook, omdat het rondleiden der bruid tot een bij elkaar bedelen van geld voor een komende drinkpartij werd..... En daarbij kwamen pædagogische bezwaren..... Want maar al te vaak bleek het niet goed voor een eenvoudige volksmeisje een dag lang te worden geëerd op den achtergrond treden, zoodat er, althans in ons land, weinig van overbleef, hoogstens nog kinderen als Meibruidjes worden rondgeleid, zooals dit nog in onze eeuw in het Oosten van ons land gebeurt.

Daarnaast kende men van oudsher het „brenge van de Mei” aan een lief, een gebruik, dat, niet minder romantisch, zeker nog idyllischer aandoet. Waar dit inheemsch was, zouden de meisjes in den Meinnacht gespannen wakker liggen, luisterend of niet een zachte, zingende stem tot haar doordrong, om als dit gebeurde, uit bed te springen en aan het raam te verschijnen. Want wie was het anders dan „hij”, die den Mei had geplant en wat was de zang anders dan een romantische liefdesverklaring? Het was de roman-

DE MODE VAN DEN DAG. — Een avondtoilet van grove tulle waarop groote witte bloemen: de schouderbanden, die langs het rugdécolleté doorloopen, zijn van witte palmetten, die de japon nog feestelijker maken.

tiek uit oude Meinnachten, een vorm van huldiging, die overigens zelfs de groote heeren niet vermaadden.....

En, meer grootsch dan idylisch, bepaalden de heeren er zich niet toe, alleen hun liedje te zingen.....! Daar werden muzikanten gehoord en geen oude volkswijsjes waren het, die ze speelden, doch vaak speciaal voor die ene gelegenheid gedichte Meizangen..... Zoo ontstonden veel van de liederen van dit genre en zelfs de grootste dichters ontkwamen er soms niet aan, voor bevriende rijken dergelijk aanzek niet altijd en immer in een idylle eindigen. Want moest het niet nu en dan voorkomen, dat een minder gewenschte minnaar aan het venster verscheen met de niet onbegrijpelijke gevolgen van dien.....? Zoo wellicht ook vooral, raakte het gebruik in dezen vorm langzaam aan op den achtergrond; veelal vergevoegden de jongelui er zich mee, den Meiboom te planten, of een tak te bevestigen in den bast waarvan een naam gekerfd stond..... Den volgenden dag zou het meisje, om wie het ging dan wel zonder veel woorden laten merken, of de huldiging gunstig was aanvaard! Zoo wisselden de gebruiken en nog andere variaties kwamen voor, zoodat in veel streken geen aanzekken meer gedaan werden, doch de jongelingschap uittrok, om overal takken te bevestigen, waar huwbare meisjes waren. Zooveel meisjes, zooveel takken, die soms hoog op de daken prijkten. En niet steeds meer hield „de Mei“ een huldiging in, zoodat veel meisjes 's morgens angstig op zouden staan, om een minder gewenscht symbool zoo spoedig mogelijk weg te ruimen! Want was een tak van berk of den een huldiging, een boschje rusch betrekende zooveel als „ze is niet van een jonge man“, terwijl een doornak onomwonden uitdrukte dat het sluimerende liefke geen katje was om zoner handschoenen aan te pakken! Het waren variaties op het zoo romantische Mei-brengen.

Met den loop der tijden echter, zien we, hoe de voorjaarsviering steeds meer achteruit ging. Wat ons eigen land betreft, daar bleef het gebied van den Meiboom al vroeg tot het Zuiden en Oosten beperkt, terwijl in den jongsten tijd hoofdzakelijk nog slechts Limburg in aanmerking komt en de laatste decennia wel in het bijzonder het zuidelijke deel der provincie. Daar echter bleef de viering dan ook een waar feest der jeugd en zelfs in een plaats als Valkenburg kunnen we nog bijwonen, hoe de Meiboom wordt geplant! Zoo heerscht in dat uiterste Zuiden van ons land dan nog de vreugd als in ouden tijd en wordt een feest ge-

VAN TOP TOT TEEN EEN FRAAIE, SOEPELE HUID.

Is U iemand, die voor Uw gezicht angstvallig Palmolive Zeep, maar voor Uw bad elke willekeurige zeep gebruikt? Waarom laat U Palmolive niet Uw geheele lichaam mooi houden, inplaats van alleen Uw gezicht! Probeer eens

DITSCHONHEIDSBAD

Masseer Uw geheele lichaam met het verzachtende Palmolive-schuim, totdat het in de poriën dringt en deze grondig reinigt. Spoel daarna goed af. Dit eenvoudige schoonheidsbad maakt Uw huid zacht, soepel en jeugdig.

WAAROM PALMOLIVE VERFRAAIT.

Sinds menschenheugenis zijn er voor de huidverfraaiing geen betere hulpmiddelen dan olijven en palmolie. Palmolive Zeep wordt gemaakt uit een geheim mengsel van deze oliën. Dat is de reden waarom méér dan 20.000 Schoonheidsspecialisten Palmolive Zeep aanbevelen om de huid zacht en soepel te houden. Koop nog vandaag Palmolive Zeep en gebruik het zooveel voor Uw geheele lichaam als voor Uw gezicht.

DR. DAFOE,
de beroemde arts van de
Dionne Vijftling, zegt:
Wij kozen uitsluitend
Palmolive zeep voor da-
gelijks gebruik bij het
baden dezer beroemde
babies.

Z.35. P

vierd, dat nauw aan het reeds beschrevene is verwant, al is het er niet volkomen aan gelijk. Want spraken we daar van het kiezen der Meikoningin, waarom zou, afgezien van de folkloristische beteekenis, slechts de Meigraaf een „bruid“ kiezen en niet alle jongelui, die weten, wat vroolijkheid is? Zoo worden dan de meisjes verdeeld, of „bij opbod verkocht“. En is het niet voor de hand liggend dat een jonge man zijn Meilief moet tracteeren met al wat daaruit voortvoelt.....? Het Meifeest leeft nog in dat uiterste Zuiden! De „Italianen van ons land“, zooals Professor Van Ginneken de Limburgers eens noemde, zijn gehecht aan oude romantiek en weten de vroolijkheid te eeren als een voornaam deel van ons menschelijk bestaan! Overigens, niet alleen in Limburg komt het verdeelen der meisjes voor. Ook in het buitenland zien we hier en daar enzelfden gang van zaken. En heeft het „bij opbod verkoopen“, waar dit nog gebeurt, in het algemeen weinig beteekenis meer vroeger moet het anders zijn geweest. Volgens gewoonterecht zou slechts de kooper in een eerstvolgenden tijd een meisje ten dans mogen leiden. En is het noodig te zeggen, dat hieruit vaak een ernstiger verhouding ontstond.....?

Zoo zijn dan groote trekken de voornaamste gebruiken, waaruit de vereering der vrouw in het voorjaar ons nog tegenstraalt, oude gebruiken, waarvan we den oorsprong zelfs in voor-Christelijke tijd moeten zoeken. Wie zal zich onder de jeugd echter bekommeren om een en ander. Men denkt er niet aan, evenmin, als men er trouwens voor eenige eeuwen nog aan dacht. Al's naar een oud historicus meedeelt, dat ondanks alle troebelen en onlusten te Gent in 1566 Spaansche soldaten en Belgische volksmeisjes samen om den Meiboom dansten, hebben zij dit zeker niet gedaan in herinnering aan de Germanen.....! Al vrij vroeg moet het feest geworden zijn, wat thans is, waar 't nog leeft, een feest waarbij de jeugd zich uit kon leven, wat eenigszins afdoet aan de oorspronkelijke diepere beteekenis van een en ander.

DE GESCHIEDENIS VAN DEN ZAKDOEK

De zakdoek, zooals wij hem kennen, is nog niet zoo heel oud. Het geregeerd gebruik van een zakdoek dateert eerst uit het midden der zestiende eeuw.

De oude Grieken en Romeinen hadden geen zakdoeken voor het doel, waarvoor zij thans worden

gebruikt. Wel droegen zij altijd een doek bij zich, den z.g. suarium, waarmede zij zich na een heftige reacevoering in den senaat of na een wandeling het zweet van het voorhoofd wischten. Deze doek werd gewoonlijk in een plooi van de tunica of los om den hals gedragen. Later werd het mode den sudarium in de hand of in den gordel te dragen. Ook kenden de Romeinen nog een tweede soort zakdoek, het orarium; dit was een soort servet en werd bij de maaltijden gebruikt. Deze zakdoeken waren, al naar gelang van den stand van den bezitter, van fijn Egyptisch linnen of van gewoon katoen, en hiermede behield men zich tot aan de zestiende eeuw.

Men gebruikte echter den zakdoek nooit om den neus te snuiten; dit gold als zeer onwettig gevoed en werd alleen toegelaten bij kinderen en oude menschen. Als men zelfs maar vermoedde, dat iemand een zakdoek voor dit doel gebruikte, dan had hij voorgoed de algemeene achting verloren. Indien een vrouw in het bijzijn van haar echtgenoot van een zakdoek gebruik maakte, was dit voor hem een geldend motief om echtscheiding aan te vragen! In het begin der zestiende eeuw bracht een adellijke Venetiaansche dame den zakdoek als een nieuw mode-snuffje in zwang. Gedurende het dansen droeg zij een fijn kanten doekje in de hand, waarmede zij zich na afloop koelte toewuifde. Deze mode werd aanstonds in Frankrijk nagevolgd, waar men zich uit de duurste en fijnste stoffen zakdoeken liet maken, welke werden versierd met kostbaar borduurwerk. Weldra werden deze zakdoeken zoo duur, dat slechts enkelen in staat waren zich zelve deze luxe te permitteeren. In de jaren 1550 tot 1560 waren de zakdoekjes rond; door Lodewijk XIV en zijn hof werden de vierkante modellen ingevoerd. Van den „Roi Soleil“, Lodewijk XIV gaat de geschiedenis, al hem elken ochtend met een plechtig ceremonieel drie kostbare zakdoeken op een zilveren schaal werden aangeboden. Om den neus te snuiten werd de zakdoek echter nog steeds zeer spaarzaam gebruikt. Hierin kwam verandering, toen Jean Nicot in 1560 de tabak in Frankrijk invoerde en men zich in de hofkringen haastte het voorbeeld van Catharina de Medici, die een ijverig gebruik van de snuiftabak maakte, na te volgen. In het publiek een zakdoek gebruiken deed men echter nog niet.

In Duitschland werd de zakdoek eerst in 1584 ingevoerd, waar hij ook uitsluitend dienst deed als versiering bij vorsten, edellieden en voorname burgers. Volgens een besluit van de stad Dresden in 1595 werd het gewone volk het gebruik van een zakdoek verboden en in vele andere steden, zooals

Munschen en Maagdenburg, bestonden Ƴrorderin gen, waarbij was bepaald wie zich een zakdoek mocht koopen en welken prijs hij daarvoor mocht besteden. Ook aan het hof van Hendrik II was men zeer op het dragen van een zakdoek gesteld. In dien tijd, toen het portretschilderen pas in opkomst was, stond het bijzonder voornaam zich met een grooten kanten zakdoek in de hand te laten schilderen.

Tot in het midden der zeventiende eeuw bleef de zakdoek een zeer kostbaar bezit, waarvoor dikwijls ongelooftelijke prijzen werden betaald. De hertog van Toscane betaalde voor een kanten doekje 260 dukaten en koningin Marie Antoinette van 250 tot 300 gulden. Deze vorstin bezat slechts enkele exemplaren van deze toentertijd buitengewoon kostbare gebruiksvoorwerpen. Door Lodewijk XVI werd in 1785 het bevel uitgevaardigd, dat alleen vierkante zakdoeken mochten worden vervaardigd. Dit besluit was zeer naar den zin van de wevers, voor wie de ronde en langwerpige vorm zeer onvoordeelig was. Kort daarop kwam men er toe den zakdoek werkelijk voor den neus te gebruiken en werd het mode twee zakdoeken bij zich te hebben. De eene droeg men in de hand en de minst mooie werd gebruikt. Naarmate het gebruik van een zakdoek meer algemeen werd, werd hij ook minder kostbaar.

En tegenwoordig koopen wij dan ook onze zakdoeken bij het dozijn!

ALS ALLES ONS TE VEEL WORDT

Wie kent niet die dagen waarop ons alles schijnt tegen te loopen, en we het liefst maar den heelen boel erbij neer zouden gooien?

De leveranciers zijn laat, we moeten ons jachten om klaar te komen, aan tafel zijn de kinderen druk en lawaaiiger en als na een ongezelligen maaltijd allen weer zijn afgetrokken, wacht ons een stapel kousen en verstelgoed, waar we zonder eenig enthousiasme aan beginnen. 's Avonds zijn we moe en hebben geen belangstelling voor het verhaal, waarmee manlief van zijn schaak- of kaartclub komt, en geven maar halve antwoorden, waaruit duidelijk blijkt, dat we er met onze gedachten niet bij zijn.

Het kan best zijn dat een man dan verder zwijgt en doet alsof hij de humeurigheid van zijn vrouwtje niet opmerkt. Maar het is ook niet onmogelijk en ook heel best te begrijpen dat hij nu ook wat wrevelig wordt en..... de avond eindigt

met ontstemming en geprikkeldheid van weerskanten. En tenslotte gaan we met een onvoldaan en ontevreden gevoel naar bed, en zien alweer op tegen den dag van morgen met al zijn nieuwe moeilijkheden.

Laten we het nu onszelf maar eerlijk beken: zulkē dagen maken we allemaal wel eens mee. Een mensch en ook een huisvrouw is nu eenmaal geen machine, die maar altijd even regelmatig door kan blijven loopen. Zelfs een vrouw die van nature een goed humeur en een goeden werklust en werkkraacht heeft, wordt ook het dagelijksche gangetje wel eens moe, wordt wel eens beu van dat iedereen dag maar weer opnieuw kopjes wasschen, bedden opmaken, koken, stoppen, verstellen enz.

Natuurlijk zou het niet goed te praten zijn wanneer we bij den minsten of geringsten tegenzin in ons werk maar dadelijk bij de pakken neer gingen zitten. Een beetje doorzettingsvermogen mag en moet iedereen nu eenmaal van zichzelf eischen.

Maar het kan ook gebeuren dat we ons iedereen dag maar weer opnieuw moe en lusteloos voelen, en dat ondanks onzen goeden wil het werk ons te zwaar valt. Kijk en zoo ver mogen wij het eigenlijk niet laten komen.

„Gemakkelijk praten“; zullen velen zeggen, „maar het moet wel“. En ze ploeteren maar door, doen haar werk zoo goed en zoo kwaad als het gaat, loopen „tot ze erbij neervallen“ en..... meenen werkelijk heel oprecht, dat ze zich op die manier op de beste wijze van haar taak als echtgenoots, moeder en huisvrouw kwijten.

Maar zulke vrouwen beseffen niet, dat ze door zoo'n handelwijze man en kinderen schromelijk te kort laten komen, en ze zouden zeer zeker heel verbaasd en verontwaardigd zijn, wanneer iemand haar dat zeggen zou.

En toch is het zoo. Een vrouw die zich niet heelemaal „fit“ voelt is voor haar taak niet berekend, en nu kan ze wel denken dat haar man en kinderen niets te kort komen, maar ze slaat in dat opzicht de plank heel ver mis. Zeker, lichamelijk krijgen ze misschien alles wat ze noodig hebben. Al bent u ook nog zoo moe, het eten komt op tijd klaar, de kousen van de kinderen en de sokken van uw man worden gestopt, maar..... nu ga ik u een paar vragen stellen.

Wanneer u zich zoo moe en lusteloos voelt, komt u dan toch uw man en kinderen met de noodige hartelijkheid tegemoet? Luistert u dan ook vol belangstelling naar wat ze op hun werk en op school hebben meegemaakt. Weet u dan toch een

prettige, gezellige sfeer te scheppen tijdens de maaltijden? Of bent u dan nerveus en prikkelbaar, en hebt u geen lust om naar hun verhalen of naar hun klachten en verdrietelijkheden te luisteren?

Wanneer u heel eerlijk bent zult u moeten toegeven dat dat laatste het geval is. En dus komen uw man en kinderen wel degelijk iets te kort, al is het dan niet lichamenlijk.

We komen dus tot de conclusie dat een huisvrouw verplicht is — dat woord klinkt sommigen misschien wat vreemd in de ooren, maar het is toch zoo — zich te ontzien, wanneer zij zich moet lusteloos voelt.

Wees dus in dit opzicht verstandig, zet zoo nu en dan eens alle zorgen opzij, breek u het hoofd eens een keer niet over het eten of over het versterkwerk, maar trek er eens heerlijk een middag opuit. Ieder geval ergens heen, waar u eens heelemaal tot rust komt, en waar u alle gedachten aan het werk dat nog gedaan moet worden voor een poosje opzij kunt zetten.

U komt ongetwijfeld veel frisscher en opgewekter thuis en het werk waar u eerst als een berg tegenop zag gaat u nu veel gemakkelijker en veel vlugger af.

En uw man en kinderen. Ook zij ondergaan heel zeker den weldoenden invloed die er van een opgewekte en levenslustige vrouw uitgaat, en het slot is dat de heele sfeer in uw huis weer veel prettiger is.

Weet dus uzelf te sparen waar het moet. Daarmee doet u geen menschen te kort, maar bewijst u uzelf en uw huisgenooten een weldaad.

APHORISMEN

Temper met scherts den plechtigen ernst van het leven, opdat wij niet den grijzen tijd vervroegen.

Hélène Swarth.

Weiger niet den nooddriftigen goed te doen indien het in uwer handen macht is het te doen.

Salomo.

De dwaze blijft er altoos een,
Al had hij honderd wijzen om zich heen.
De wijze leert van iedereen,
Ook van de dwazen om zich heen.

J. P. Heye.

Het eigenlijke leven begint eerst goed, als wij leeren afstand te doen.

Goethe.

Wij staren ons blind op een leed dat ons treft, en verliezen daardoor het inzicht, dat de vrucht van alle leed de vreugde is.

G. Heuvelman.

Wie de liefde van een vrouw bezit, schame zich voor iedere slechte daad.

Walther von der Vogelweide.

NUTTIGE WENKEN

Als er in een recept gesproken wordt van visch stoven, gebeurt dit met boter, zout en wat citroensap en slechts met zoo weinig mogelijk water. De visch wordt rauw in den oven gezet en moet dikwijls bedropen worden.

Visch moet altijd goed en ruhm in de pan passen en er nooit in gekneusd of gedrukt worden.

Een ongelukje is gauw gebeurd en een teere eierschaal kan barsten voor men het weet. Soms is zoo'n barst bijna onzichtbaar en bemerkt men hem pas, wanneer het ei al in het water kookt. Het eiwit sijpelt er dan geleidelijk doorheen en vormt dikke gestolde stukken aan den buitenkant van het ei. Dat is zonde, want een groot deel van de voedingswaarde gaat dan verloren.

Een uitstekend middel daartegen is dun, wit vloeiend papier. Daar wikkelt men de eieren in draait de uiteinden van het papier stevig rond. Als men de eieren zoo in het water deponeert, zullen ze niet uitkoken en voor het opdienen kan men het vloeiend papier verwijderen.

De noodkreet in den nacht.

door
ARCHIBALD DUKE

„Koloniale nieuwsberichten,” kondigde de stem van den omreper door den aether aan. „Op de Engelsche cultuuronderneming Albion Gate, gevestigd aan den Senegal in Afrika, heerscht sinds eenige dagen onrust onder de negers. Er is een Fransche bestuursambtenaar van Saint Louis naar de onderneming vertrokken, ten einde te trachten de rust te herstellen.”

Joye Ellington zat met een boek op haar schoot en hield haar blik strak op den luidspreker gevestigd. Op haar knap gelaat lag een bezorgde uitdrukking. Onrust onder de negers van de Albion Gate — betekende dit, dat Philip in gevaar verkeerde? Zenuwachtig bewoog zij haar verloovingsring en kortbesloten liep zij naar de telefoon en bel de Londensche directie van de Albion Gate op.

„Hallo, met meneer Berry? U spreekt met de verloofde van Philip Rokins. Meneer Berry „ik had u iets te vragen. De omroeper van de B. B. C. verspreide zooeven de mededeeling dat er iets aan de hand was op uw onderneming. Ik maak me ongerust over Philip; kan hij misschien in moeilijkheden verkeerden?”

Zij hoorde mr. Berry aan den anderen kant van de lijn half ingehouden lachen. „Moeilijkheden — welneen,” klonk het geruststellend. „Onrust onder de Senegaleezen is een periodiek verschijnsel. Wij kregen reeds een telegram van uw verloofde aangaande die geschiedenis. Er is een kwestie gerezen over de betaling van het loon — dat is alles. Wij hebben hem geschild niet toe te geven en daarmee beschouwen we de zaak als afgedaan.”

„U — maar is zij daarmee ook voor Philip afgedaan?” vroeg zij haperend en allesbehalve gerustgesteld.

„Och natuurlijk; als die kerels daarginds teveel praats krijgen, zal het Fransche bestuur hen wel een toontje lager leeren zingen, „verzekerde Berry lachend. „Er is niet de minste reden, om u ongerust te maken. Uw verloofde heeft genoeg ervaring opgedaan om de moeilijkheden de baas te kunnen blijven.”

De luchtige toon, waarmee de directeur van de Albion Gate over het onrustbarend bericht heen-

g'leed, beviel Joyce niet. Zij vreesde, dat hij de geschiedenis te veel als een bagatel behandelde. Hij verzekerde wel, dat moeilijkheden met de negers tot periodieke verschijnselen behoorden, maar zooiang Philip aan het hoofd van de plantage aan den Senegal stond, had zij er nog nooit van gehoord. Met een bezorgd gevoel verbrak zij de verbinding en de belofte van mr. Berry, dat zij terstond gewaarschuwd zou worden, zoodra er nieuws was, was niet bij machte haar ongerust te verminderen.

Het is een natuurlijk verschijnsel, dat de geest, urenlang gekweld door zorg en vrees, de klusters van den slaap verbreekt om uit te vliegen naar het rijk der verbeelding. Joyce had dien nacht een angstigen droom. Zij zag de plantage van de Albion Gate aan den Senegal met de groote bungalow, waarvan Philip haar meer dan een foto had gezonden. Het was nacht, maar demaân was helder genoeg om haar in staat te stellen te zien, wat er op het groote erf voorviel. Philip was omringd door een heelen troep Senegaleezen, die hem met dreigende gebaren besprongen. Eenigen van hen weerde hij af, maar de anderen overmanden hem en sloegen hem neer. Toen klonk er een noodkreet door den nacht.

„Joyce!..... Liefeling..... Heip!..... Heip!.....”

Die hulpkreet deed haar eensklaps ontwaken. Zij baadde in haar zweet en toch voelde zij zich zoo koud, dat het leek, of het bloed in haar aderen gesteld was. Schreiend stond zij op en den heelen nacht door klonk Philip's noodkreet haar in de ooren. En nauwelijks was dien morgen het kantoor van den Albion Gate geopend, toen Joyce zich bij mr. Berry liet aandienen. Zij was stellig overtuigd, dat Philip in groot gevaar verkeerde en hield dat lidelijk afwachten niet langer uit.

„Hebt u al nadere berichten van den Senegal?” viel zij bij mr. Berry blijen.

De directeur van de Albion Gate schudde een beetje onstemd het hoofd. „Niets en ik verwacht ook niets. Tenminste geen verontrustende berichten. Wat doet u eigenlijk veronderstellen.....?”

„Ik droomde, dat hij overvallen werd, „viel zij hem ernstig in de rede.

Meneer Berry barstte plotseling in lachen uit. Maar dromen zijn bedrog, mijn lieve jongedame. Bent u heusch zoo bijbeloovig, dat u eenige betekenissen aan zoo'n droom hecht?"

„Neen,” antwoordde Joyce diep ademhalend. „Ik ben niet bijgelovig. Maar die droom verklaart mijn angst. Kunt mij stellig verzekeren, dat hem niet het minste gevaar dreigt

„Verzekeren..... verzekeren.....” zei Merry knorrig. „Neen, dat kan ik natuurlijk niet. Dat kan niemand. Ik kan u alleen verzekeren, dat wij in den loop der jaren al wel tien of twintig keer soesah hebben gehad met de negers.....”

„Maar zoolang Philip er is niet en dat is nu twee jaar,” onderbrak zij hem opnieuw.

„Welnu, dat is het beste bewijs, dat hij er slag van heeft met hen om te gaan en ook aan deze moeilijkheden het hoofd wel zal kunnen bieden,” zei Berry ongeduldig. „Ik herhaal, dat er heelemaal geen reden is om u ongerust te maken. Wacht u maar kalm nadere berichten af en dan zult u zien, dat de feiten mij in het gelijk stellen.”

Hij stond op en Joyce ging aarzeland heen. Evenmin als den vorigen dag had Berry haar thans kunnen geruststellen. Voortdurend klonk Philip's noodkreet haar in de ooren en in den loop van den morgen werd de angst haar tot een obsessie, dit haar krankzinnig dreigde te maken. Zij hield het niet langer uit — zij ging naar hem toe, om zich met eigen oogen van de gevaren te overtuigen. Nauwelijks was het denkbeeld bij haar opgekomen, of zij gaf er reeds uitvoering aan. Zij belde Cook op en informeerde naar de snelste verbinding met Saint Louis.

„Van Londen naar Parijs, met een Engelsch vliegtuig, dame, en vandaar naar Saint Louis met de Fransche luchtvaartmaatschappij,” kreeg zij te hooren. „Een reis van twee dagen.”

Zij aarzelde geen oogenblik meer en dienzelfden dag nog vertrok zij naar Parijs. Twee dagen later stapte zij in Saint Louis uit het Vliegtuig, dat de verbinding onderhield tusschen Europa en Zuid-Afrika. En dan werd zij van allen angst verlost. Zij wendde zich om inlichtingen voor het verdere gedeelte van de reis tot het Fransche bestuur en werd toevallig te woord gestaan door den ambtenaar, die den vorigen avond van de Albion Gate-plantage teruggekeerd was.

„Alles is weer rustig, dame,” verklaarde hij tot haar grootte verlichting. Senegaleezen zijn nogal heetgebakerd en een oogenblik dreigden er ernstige ontwikkelingen. Maar de zaak is gerust en u hoeft niets meer te vreezen. Ik zal u twee vertrouwde negers en mijn eigen koot geven, om

u naar de plantage te brengen — als u terstond vertrekt, dan kunt u nog juist voor het invallen van den nacht de Albion Gate bereiken.”

Joyce schaamde zich plotseling, Philip onder de cogen te komen. Hij zou even verrast als verheugd zijn haar te zien, maar toch zou hij niet nalaten haar uit te lachen om haar voorbarigen angst.

„Alles is rustig,” had de Fransche ambtenaar Joyce verzekerd en op datzelfde oogenblik vroeg Philip Rokins zich af, of die rust niet slechts een bedrieglijke schijn was. Reeds een paar weken lang had hij geweten, dat er iets broeide onder de Senegaleezen van de plantage en het was hem niet moeilijk gevallen te raden, wat er de oorzaak van was. De peperoogst was dit jaar in meer dan een opzicht tegengevallen en dit was van beduidenden invloed geweest op de loonen van de koelies. Teneinde moelijkheden te voorkomen had hij tijdig zijn directie op de hoogte gesteld, maar Berry had hem even kort als bondig terug getelegrafeerd, dat hij aan het contract vasthield en aan een verhooging van de loonen niet gedacht.

Zooals te verwachten viel, waren de moeilijkheden inderdaad niet uitgebleven. Drie dagen geleden hadden de Senegaleezen geweigerd tegen de oude contractloonen te blijven werken en in de hoop de gevaren te kunnen bezwaren, had hij inderhaast het Fransche bestuur gewaarschuld.

Den volgenden dag kreeg hij bezoek van een Franschen ambtenaar, wien het na een langdurige bespreking met de mekkende koelies tegen alle verwachting in gelukt was, hen te bewegen tegen de oude voorwaarden weer aan het werk te gaan. De ambtenaar was den vorigen dag vertrokken, doch thans scheen het dat de Senegaleezen nogmaals tot andere gedachten waren gekomen. s'Morgens ontbrak er een dertigtal in de tuinen en het gedrag van de rest had veel weg van lijdelijk verzet.

Philip was niet bang, maar hij wist, dat als eenige Europeaan weinig in te brengen zou hebben tegen een paar honderd negers, als dezen tot geweld overgingen. Hij keek dien morgen zijn revolver eens na en op het heetste uur van den dag toen de koelies beschutting tegen de hitte hadden gezocht in hun hutten, slenterde hij onder bedekking van de peperstruiken naar den oever van de rivier. Hier lag zijn kano en teneinde op alles voorbereid te zijn trok hij haar op den oever en verborg haar tusschen het struikgewas. Slechts de lugubere maar stomme bewoners van den Senegal waren getuige van dien voorzorgsmaatregel, naar hij dacht — gestoord in hun vadsige rust

plompste bij zijn nadering een zestal haaien met slaperige oogen in het water. Na een spiedenden blik in het rond slenterde hij weer terug en wachtte kalm de onzekere gebeurtenissen af.

Toch scheen het nog, dat zijn vrees voorbarig was. De dag verstreek en er gebeurde niets. De weggebleven koelies dwaalden uitdagend langs de tuinen, maar hij wachtte zich wel hen aan te spreken. Een woord slechts kon de lont zijn, die een vat buskruit tot ontploffing bracht, waarvan de vlammen de heele plantage zouden verschroeien — het was verstandiger de oplossing van dergelijke conflicten aan den taet van het Fransche bestuur over te laten. 's Morgens had hij een vertrouwden koelie naar Saint Louis gezonden om den ambtenaar opnieuw te ontbieden en hij had er den raad bijgevoegd een detachement spahi's mee te brengen. Zelf kon hij niet veel meer doen dan voortdurend zijn oogen open houden, zoodat hij niet voor gevaarlijke verrassingen kwam te staan.

Als een sluier van doorzichtig zwart daalde de duisternis over de pepertuinen neer. Het werd plotseling rumoerig in het dorp — de Senegaleezen brulden hun Fransche soldatenliedjes uit en het werd Philip weldra duidelijk, dat zij zich zaten te bedrinken aan bier en inlandschen brandewijn. Ongerust zat hij in de voorgalerij te luisteren — het scheen, dat er storm op til was. Zijn vermoeden bedroeg hem niet, doch het was een zeer bijzondere storm, die over de Albion Gate kwam razen. Het werd plotseling stil in het dorp — een stilte, die onheilspellende verwachtingen oproep. Philip was op zijn hoede en taurde scherp de duisternis in, stellig verwachting plotseling een troep dronken Senegaleezen te zullen zien opdagen.

Eensklaps hoorde hij een huilend gejuich vanuit de verte. En tegelijk scheen het, of er een steekvlam naar den hemel opschoot. Een grillig dansende, huizenhoog vlam zette de plantage voor een oogenblik in een fantastisch licht, sloeg neer en stormde als een vurige wind op de bungalow toe. De kurkdroge aanplant bood het vuur een gretig voedsel en het zou zeker geen drie minuten meer duren, of de vlammen sloegen over naar de bungalow.

„Brand — red je!” brulde Philip naar binnen, terwijl hij opsprong. Hij rende met opengeperste lippen en gebalde vuisten het huis binnen, greep

inderhaast zijn geld en een paar portretten van zijn moeder en Joyce en stormde het erf af. Hij zag de eerste vlammen naar het dak van de bungalow overwaaien, hij voelde de zengende hitte van het vuur en stikte bijna in den rook. Doch zonder een oogenblik te aarzelen rende hij voort in de richting van de rivier. Alleen de vlucht kon hem redden — indien de schurken hem dien uitweg ten minste niet afgesneden hadden.....

Philip slaakte een zucht van verlichting, toen hij bij het fantasische schijnsel van de loeiende en knetterende vlammen den rivieroever verlaten vond. Zelfs de kaaimannen lieten zich niet zien — voor het geknetter en het schijnsel van het vuur waren zij haastig op de vlucht gegaan. Philip liet de kano te water, greep zijn pagaai en stuurde het ranke bootje in den stroom. Met snelle, krachtige slagen pagaaide hij de rivier af, doch hij had nauwelijks honderd meter afgelegd, toen hem een verschrikte kreet ontsnapte. De kano stroomde vol water en toen hij zich op zijn knieën wierp en het lek zocht voelde hij, dat de boot op drie plaatsen een gat droeg, zoo groot als een vuist. De gaten waren voor het oog gedicht met leem, dat echt er in het water weggespoeld was.....

Leven en dood was nog slechts een kwestie van seconden. Hij dacht aan de afschuwelijke veelvraten, die den Senegal bevolken, en daarop vloedden zijn gedachten eensklaps naar Engelsland — naar Joyce.

„Joyce!..... lieveling! Help!..... help.....” schreeuwde hij zwak, terwijl de kano onder zijn voeten wegzonk.

En toen kwam het hem plotseling voor, dat er een wonder gebeurde. Vlak voor zich ontdekte hij een dansend licht op het water. En een angstige, maar aanbiddelijke stem, die hij uit den hemel dacht te komen, riep hem een paar woorden toe, die hem verbijsterden van blijdschap en geluk.

„Hier ben ik, Phil — spring! Goddank, nog op tijd.....”

Phil sprong en kwam op zijn knieën in een boot terecht. Om zijn hals voelde hij twee armen. En een stem — Joyce's stem — stelde hem juichend de vreemde vraag: „Phil, geloof je niet, dat ook de Voorzienigheid ons wel eens droomen overzendt?”

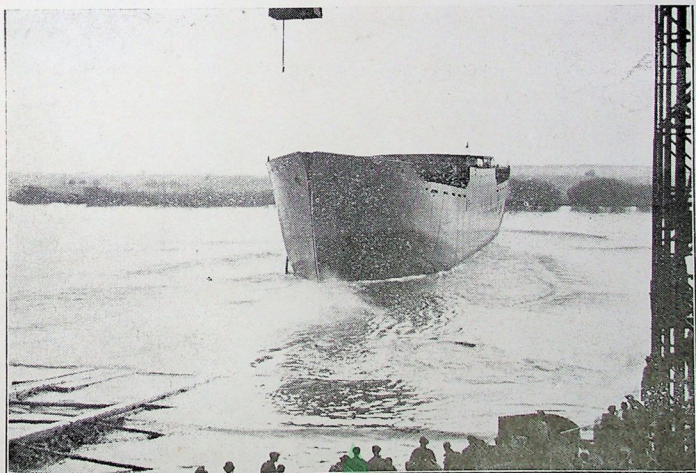
EEN NIEUW GELUID IN EEN NIEUW THEATER. — Zarah Leander (rechts) zooals zij voor het eerst optreedt voor de U. F. A. in „Verbannen“, de film waarmee het nieuwe Rembrandttheater te Amsterdam begin October feestelijk heropenen zal.

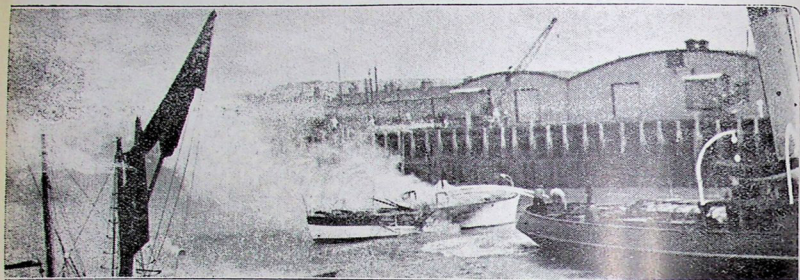
BLOEDIG RITUEEL BIJ EEN ZIGEUNERHUWELIJK. — Over de geheele wereld zijn de zigeuners verspreid en overal blijven zij scherp afsteken bij de bewoners van de landen, waarin zij gastvrijheid genieten; in hun uiterlijk, hun kleeding en ook in hun zeden en gewoonten. — Te Baljion in Engeland werd een huwelijk gesloten tuschen een zigeunerpaar, waarbij volgens de traditie aan de linkerhand van den bruidegom en aan de rechterhand van de bruid een ader geopend werd, zoodat het bloed van beiden vermengd werd.

DE COLLEGIALE FELICITATIEKUS. — Onlangs hebben twee goede bekenden uit de zwemwereld hun verlofingsreceptie gehouden. Het zijn Nida Senff en Stan Scheffer, welke laatste door Jopie Waaijberg allerhartelijkst gefeliciteerd werd.

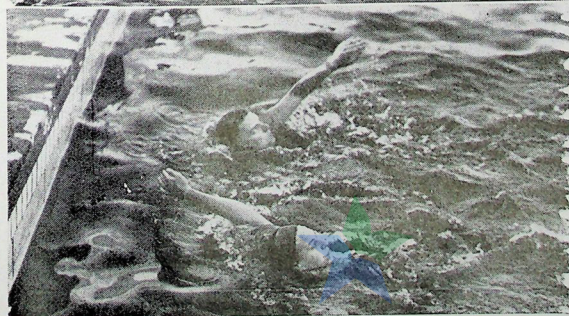
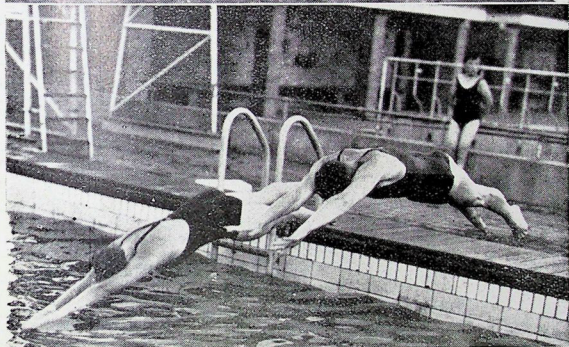
IN HAAR ELEMENT. — De „Farrapo”, het 4500 ton metende motorschip, dat op de werf van N. V. „De Klop” te Sliedrecht voor het gouvernement van den staat Rio Grande gebouwd wordt, is onlangs te water gelaten. — Het schip glijdt in het water

Tijdens het tanken in de lucht gevlogen. — Een drietal opvarenden van een 21-ton motorjacht werd zwaar gewond, toen tijdens het innemen van olie achter elkaar twee ontploffingen plaats hadden, die het jacht practisch geheel vernielden. — Het brandende jacht, waarvan het dek geheel weggeblazen werd.

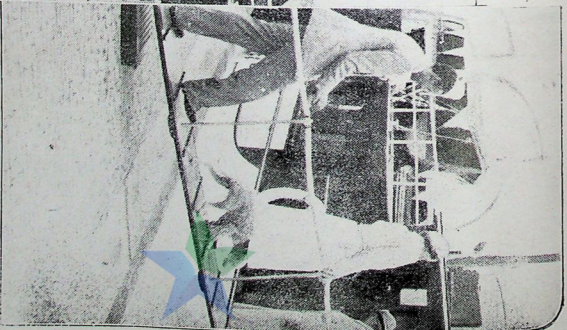
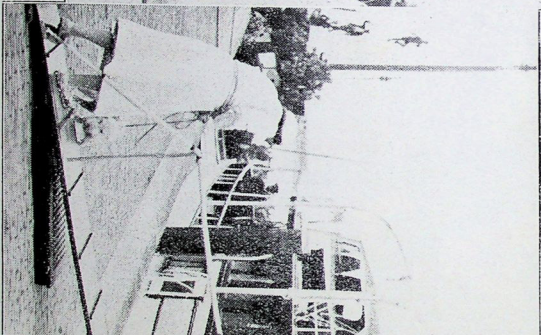

„Pharao”, de volhardende. Een mannetjes koningspinguin in de Londensche diergaarde, Pharao genaamd, heeft de zorg voor het ei, dat zijn levensgezellin hem nog kort voor haar dood schonk, op zich genomen. Met volhardend geduld broedt hij, broedt hij nu al blijk, dat door de radio op zeven weken, onder groote belangstelling van het publiek, de hoogte gehouden wordt. Helaas, nog steeds is er geen teken van leven.

Nida Senff en Stan Scheffer verloofd. — Een gebeurtenis die door de gansche Nederlandsche zwemwereld met vreugde begroet wordt, te meer daar Amor Neptunus niet verdringt, maar naast hem regeeren zal. — Het verloofde paar, dat heden recipieert, in zijn element.

„PIET HEIN“ ONTVANGT EEN NIEUWEN GAST.

Bij het bezoek van de Koninklijke Familie aan Kampen, waar het jacht „Piet Hein“ aan den IJsselkade gemoet lag, had de Prinses den terrier, dien Zij a's huwelijksgeschenk gekregen had, meegenomen; hoewel nieuwsgierig naar dat groote schip was het hondje toch niet heedemaal op zijn gemak.

Van links naar rechts: Nieuwsgierig wordt de neus in de richting van het jacht gestoken

..... maar wat is die looppaanzicht toch akelig smal
..... als het dan toch moet, dan maar vlieg ook.